

Agrárpiaci Jelentések
GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

**Gabona és Ipari Növények
XVIII. évfolyam, 24. szám, 2015**

Megjelenik kéthetente
2015. december 16.

Felelős szerkesztő
Dr. Stummer Ildikó

Szerzők
Dr. Molnár Zsuzsa
molnar.zsuzsa@aki.gov.hu
Keresztessyné Mohr Katalin
kmohr@aki.gov.hu
Szántó-Becz Gábor
szanto-becz.gabor@aki.gov.hu

Kiadó
Agrárgazdasági Kutató Intézet
H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.
Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944
Telefon: (+36 1) 476-6093
Fax: (+36 1) 217-8111
www.aki.gov.hu
aki@aki.gov.hu
https://pair.aki.gov.hu

ISSN 1418 2130

A Gabona és Ipari Növények piaci jelentésén kívül kínáljuk még a Baromfi; Élőállat és Hús; Zöldség, Gyümölcs és Bor; Tej és Tejtermékek piaci jelentéseket is.

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást ad:
Mihók Zsolt
Telefon: (+36 1) 476-3064

Minden jog fenntartva. A kiadvány bármely részének sokszorosítása, adatainak bármilyen formában (nyomtatott vagy elektronikus) történő tárolása vagy továbbítása, illetőleg bármilyen elven működő adatbázis-kezelő segítségével történő felhasználása csak a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet.

Tartalomjegyzék

Összefoglaló.....	3
Gabonapiaci jelentés.....	4
Búza.....	4
Kukorica.....	4
Agrárpolitikai Hírek.....	5
A gabonafélék jegyzése.....	7
Termelői és kikötői árak.....	12
Gabonapiaci információk.....	15
Olajnövény-piaci jelentés.....	17
Szójabab.....	17
Repcemag.....	17
Napraforgómag.....	18
Az olajmagok és származékaik jegyzése.....	20
Termelői és kikötői árak.....	23
Olajmagpiaci információk.....	25
Cukorpiaci jelentés.....	27
Agrárpolitikai Hírek.....	29

Kellemes karácsonyi ünnepeket és sikerekben gazdag, boldog új évet kívánunk minden kedves Olvasónknak, Partnerünknek!

Összefoglaló

Az északi féltekén a frissen elvetett búzaállományok állapota körüli bizonytalanságok hatására a búza fronthavi jegyzése 178 dollár (*USD*)/tonnáig emelkedett a chicagói árutőzsdén (*CME/CBOT*) december első dekádjában. A jegyzés nagyobb mértékű növekedését akadályozta a legfrissebb, 2015. évi búzatermésre vonatkozó adatok megjelenése.

Az előző szezonban betakarítottnál 3,5 százalékkal kisebb globális kukoricatermés ellenére az USA agrárminisztériuma (*USDA*) adatai szerint tovább nőhet az átmenő készlet a 2015/2016. gazdasági évben, köszönhetően az előző évről áthozott, bőséges tartalékoknak.

Magyarországon az AKI PÁIR adatai szerint a fizikai piacon az előző hetihez hasonló, 45,4 ezer forint/tonna, áfa és szállítási költség nélküli termelői áron értékesítették a termelők a takarmánykukoricát december első hetében. Ez az árszint 22 százalékkal múlta felül az egy évvel korábbit.

A hónap eleji csúcspontot követően 322 dollár/tonnára esett a szójabab legközelebbi lejáratra szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén december 10-ig, miután az *USDA* friss előrejelzésében alig módosította a 2015/2016. gazdasági évre vonatkozó termésvárakozásait.

Magyarországon a Földművelésügyi Minisztérium 2015. december 7-i tájékoztatása szerint a 230 ezer hektár repceterület 67 százalékán volt jó kondícióban a kikelt állomány, és csupán 10 százalék bizonyult gyengének, szemben az egy évvel korábbi 17 százalékkal.

A nagy belpiaci készletek és a napraforgóolaj-előállítás jó jövedelmezősége miatt az *Oil World* szakértői úgy gondolják, hogy a fekete-tengeri régióban az egy évvel korábbinál több olajmagot dolgozhatnak fel a 2015/2016. gazdasági évben.

Elemzők szerint a 2009/2010. gazdasági év után a 2015/2016. lesz újra az első olyan év, amikor a felhasználás meghaladhatja a kibocsátást.

Gabonapiaci jelentés

Búza

Az északi féltekén a frissen elvetett búzaállományok állapota körüli bizonytalanságok hatására a búza fronthavi jegyzése 178 dollár (*USD*)/tonnáig emelkedett a chicagói árutőzsdén (*CME/CBOT*) december első dekádjában. Az USA-ban a vetések 55 százaléka volt jó/kiváló kondícióban az agrárminisztérium (*USDA*) november végi adatai szerint, szemben az egy évvel korábbi 58 százalékkal. Az Európai Bizottság tájékoztatása szerint az Európai Unió északi és keleti tagországaiban az enyhe őszi időjárás késleltette az ősibúza-állományok felkészülését a téli dormanciára. A túlfejtett növények sérülékenyebbek, és hótakaró nélkül nehezebben viselik a fagyponthoz alatti hőmérsékletet. A Földművelésügyi Minisztérium (*FM*) tájékoztatása szerint a 970 ezer hektár termőterület 46 százalékan (2014: 53 százalék) volt jó kondícióban a növényzet. Ugyanakkor Franciaországban – az unió legnagyobb búzatermelőjénél – a kikelt állományok 98 százaléka volt jó/nagyon jó állapotban december első napjaiban. Az elmúlt 80 év legnagyobb területén, összesen 5,22 millió hektáron vetették el itt a búzát a termelők az idén ősszel. Ukrajnában, a déli és keleti területeket érintő száraz őszi időjárás miatt a tervezett terület 90 százalékan került a földbe vetőmag, ezáltal csökkent a búza termőterülete is. A kikelt ősibúza-állományok 66 százaléka volt jó állapotban december elején. Oroszországban az előirányzott terület több mint 95 százalékan sikerült elvégezni a vetést és a növényzet állapotát 1,8 millió hektáron ítélték gyengének.

A chicagói árutőzsdén a legközelebbi lejáratra szóló jegyzés nagyobb mértékű emelkedését akadályozta a legfrissebb, 2015. évi búzatermesre vonatkozó adatok megjelenése. Az *USDA* szerint ugyanis a valaha volt legnagyobb mennyiséget, 735 millió tonna búzát takarítottak be a termelők világszerte a 2015/2016. gazdasági évben, és soha nem tapasztalt mennyiségű tartalék (230 millió tonna) halmozódhat fel a szezon végére. Az elemzők Kanadában 6 százalékkal, 27,6 millió tonnára növelték az idei kibocsátást, míg az Európai Unióban rekordtermést, 150–158 millió tonna búzát prognosztizáltak. Ennek ellenére az év eddig eltelt időszakában a vártnál visszafogottabb volt az unió búzaexportja. Az Európai Bizottság 10,3 millió tonna búza kivitelét enge-

délyezte a 2015. július 1. és december 8. közötti időszakban, szemben az előző szezon azonos periódusában jóváhagyott 12,8 millió tonnával. Ezért az *USDA* az egy hónappal korábbihoz képest 1 millió tonnával lefelé, 32,5 millió tonnára módosította az EU 2015/2016. gazdasági évi kivitelét. Ukrajna és Kanada exportja a vártnál jobb ütemben zajlik, ezért a novemberben előre jelzethez képest fél–fél millió tonnával többet helyezhetnek el a világpiacon. Argentína külpiacon részesedése 4 százalékra (6,5 millió tonna) növekedhet, tekintettel arra, hogy az idén választott új kormány a mezőgazdasági termények exportjára vonatkozó adók eltörlését helyezte kilátásba.

A párizsi árutőzsdén (*Euronext/MATIF*) 175 euró/tonna fölött jegyezték a búzát a 2016. februári szállítási határidőre vonatkozóan 2015. december 11-én. Magyarországon a Budapesti Értéktőzsde (*BÉT*) árupiaci szekciójában a malmi búza márciusi jegyzése 51,3 ezer forint/tonna, a takarmánybúzáé 48,1 ezer forint/tonna körül stagnált ugyanekkor. Az AKI PÁIR adatai szerint az étkezési búza áfa és szállítási költség nélküli termelői ára 2 százalékkal maradt el az egy héttel, 6 százalékkal az egy évvel korábitól 2015. december első hetében, és a termény 47,5 ezer forint/tonnáért cserélt gazdát. Eközben a takarmánybúzáért az előző hetinél 1 százalékkal alacsonyabb, ellenben az egy évvel korábinál 8 százalékkal magasabb árat, azaz tonnáként 46 ezer forintot fizettek a vásárlók.

Kukorica

Az előző szezonban betakarítottnál 3,5 százalékkal kisebb globális kukoricatermes ellenére az *USDA* adatai szerint tovább nőhet az átmenő készlet a 2015/2016. gazdasági évben, köszönhetően az előző évről áthozott, bőséges tartalékoknak. Tekintettel arra, hogy a kibocsátás várhatóan felülmúlja a felhasználást és a világpiacon forgalomba kerülő kukorica volumene mérséklődik, a szakértők a decemberi projekcióban a 2014/2015. gazdasági évihez képest 4 millió tonnával több, azaz 212 millió tonna termény felhalmozódását tartják valószínűnek 2016 nyarára. Az őszi hónapok élénk külpiacon tevékenysége miatt az elemzők Brazília 2015/2016. gazdasági évben várható kivitelét 1 millió tonnával felfelé, 34 millió tonnára korrigálták. Az USA exportja ugyanakkor a vártnál visszafogottabb lehet, 44,5 millió tonna kukorica elhelyezésére van kilátás, holott egy hónappal

korábban még a 46 millió tonna kivitelt sem tartották kizártnak. A biztató globális terméskilátások ellenére a kukorica fronthavi jegyzése 145–150 dollár/tonna sávba kúszott a chicagói árutőzsdén december első felében, a novemberi 140–145 dollár/tonna körüli szintről. A piaci bizonytalanságot egyrészt az okozza, hogy a világpiaci forgalomba kerülő kukorica 40 százalékát adó Argentínában és Brazíliában most vetik a 2016 tavaszán betakarításra kerülő kukoricát, így a két dél-amerikai ország termelésére és exportkapacitására vonatkozó prognózisok még igen képlékenyek. Másrészt az európai térségben meghatározó Ukrajna idei termése 23 százalékkal, 22 millió tonnára csökkent, így a tavalyinál 30 százalékkal kevesebb, azaz 13,6 millió terményt értékesíthet a világpiacon. A franciaországi *Tallage* piacelemző vállalat előrejelzése szerint ebből 7,8 millió tonnát az Európai Unióba szállíthat. Noha ez 2 millió tonnával haladja meg az egy évvel korábban Ukrajnából vásárolt

mennyiséget, a 18–19 millió tonnával kisebb idei termés (57–58 millió tonna) miatt az uniós más régiókból is kénytelen növelni behozatalát. A prognózisok összesen 13–16 millió tonna uniós importtal számolnak, így az ukrainai mellett több oroszországi (1,2 millió tonna) és brazilai (2,1 millió tonna) termés kerülhet a tagországokban felhasználásra.

A párizsi árutőzsdén 165 euró/tonna körül jegyezték a kukoricát a legközelebbi lejáratra vonatkozóan december első dekádjában. Az európai trendhez hasonlóan, a Budapesti Értéktőzsdén is stagnált a kurzus: a 2016. márciusi elszámolóár 47,5 ezer forint/tonna volt. Az AKI PÁIR adatai szerint a fizikai piacon az előző hetéhez hasonló, 45,4 ezer forint/tonna, áfa és szállítási költség nélküli termelői áron értékesítették a termelők a takarmánykukoricát december első hetében. Ez az árszint 22 százalékkal múlta felül az egy évvel korábbit.

Agrárpolitikai Hírek

- Az agrártárca stratégiai célja, hogy nőjön az eredetmegjelöléssel, illetve földrajzi jelzéssel rendelkező termékek száma – mondta a Földművelésügyi Minisztérium (FM) agrárgazdaságért felelős államtitkára. Czerván György erről a Terra Madre (anyaföld), a Hagyományos termékeket előállító közösségek világnapja alkalmából az FM eredetvédelemért felelős helyettes államtitkársága által az Európai Minőségügyi Szervezet Magyar Nemzeti Bizottsága (EOQ MNB) élelmiszeripari és mezőgazdasági szakbizottságának közreműködésével szervezett szakmai rendezvényen beszélt. Az eredetvédett termékek minősége erősíti a termelők és fogyasztók közötti kapcsolatot, növeli a termékek iránti fogyasztói bizalmat. Ezért az FM szakmai segítséget nyújt a hagyományos mezőgazdasági termékeket és élelmiszereket előállító helyi termelői közösségeknek a nemzeti és uniós minőségrendszerekbe kerüléshez, a belföldi és uniós marketing, valamint a promóciós prog-

ramokba való kapcsolódáshoz, továbbá az uniós oltalomhoz fűződő jogérvényesítéshez. Az agrárgazdaságért felelős államtitkárság gondolja és irányítja a Hagyományok–ízek–régiók programot (Hír), és irányítja a védjegy pályázati rendszerének működtetését. A Hír-vedjegy pályázat eredményeként 2010 óta már 132 termék viseli a védjegyet, amely a hagyományos és tájjellegű termékként való elismerést szolgálja és az uniós oltalom megszerzésének előszobája. Az Európai Bizottság a 2014-2020 közötti Vidékfejlesztési Program keretében a Hír-vedjegy rendszert nemzeti minőségrendszerként ismerte el. Ennek eredménye, hogy a programhoz csatlakozó termelők, előállítók és csoportosulásai a jövő évtől támogatást vehetnek igénybe minőségrendszerek működtetéséhez, valamint csoportosulásai tájékoztatási és promóciós tevékenységéhez. Az egy éve megalakult Hír Védjegyesek Klubja a termelők, előállítók és csoportosulások képviselőinek közössége, 60 tagja van.

1. táblázat: **A gabonafélék termelői ára Magyarországon**

	2015. 49. hét	2015. 49. hét/ 2015. 48. hét (százalék)	2015. 49. hét/ 2014. 49. hét (százalék)
Étkezési búza	47 490	98	94
Takarmánybúza	46 056	99	108
Takarmánykukorica	45 354	100	122
Takarmányárpa	45 101	105	118

Megjegyzés: A termelői ár az áfát és a szállítási költséget nem tartalmazza.
Forrás: AKI PÁIR

2. táblázat: **A búza legközelebbi lejáratra szóló jegyzése a hazai és a nemzetközi tőzsdéken**

		Szállítási határidő	Mértékegység	2015. 12. 09.	2015. 12. 10.	2015. 12. 11.
Budapesti Értéktőzsde (BÉT)	Malmi búza	2016. március	HUF/tonna	51 300	51 300	5 1300
	Takarmánybúza	2016. március	HUF/tonna	48 100	48 100	48 100
Párizsi árutőzsde (Euronext/MATIF)	Búza	2016. március	EUR/tonna	–	178	176
Chicagói árutőzsde (CME/CBOT)	Búza	2015. december	USD/tonna	176	178	177

Forrás: BÉT, Euronext/MATIF, CME/CBOT

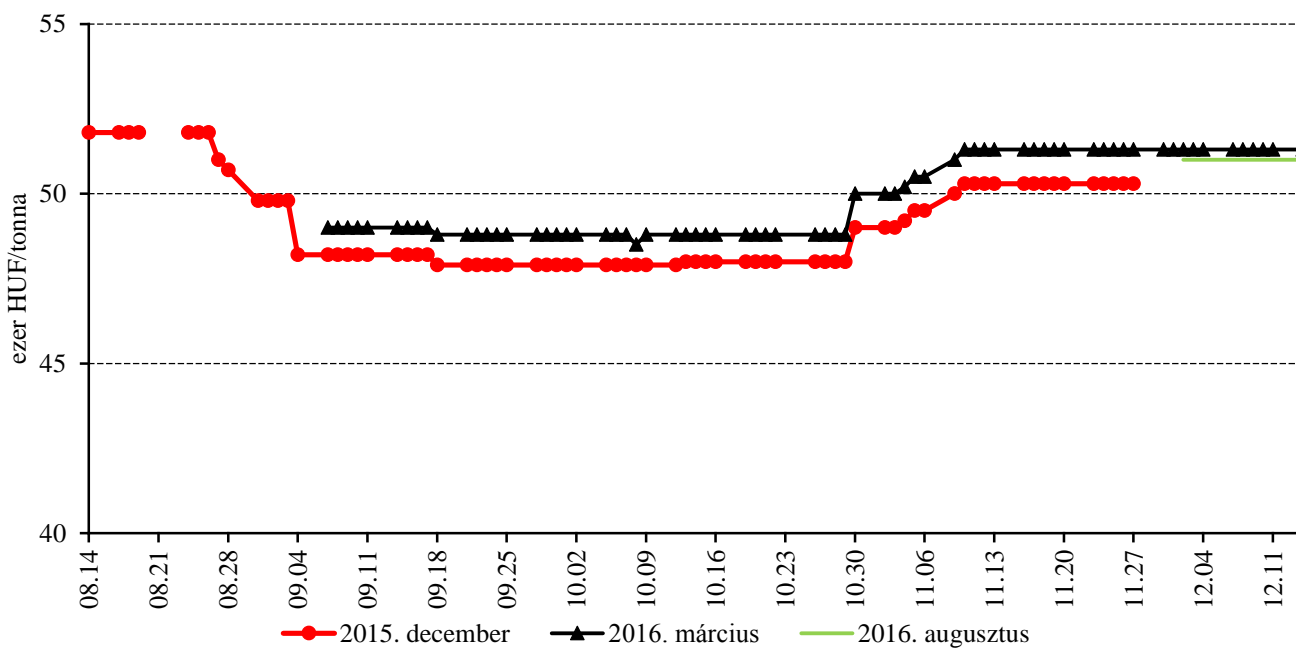
3. táblázat: **A kukorica legközelebbi lejáratra szóló jegyzése a hazai és a nemzetközi tőzsdéken**

	Szállítási határidő	Mértékegység	2015. 12. 09.	2015. 12. 10.	2015. 12. 11.
Budapesti Értéktőzsde (BÉT)	2016. március	HUF/tonna	47 500	47 500	47 500
Párizsi árutőzsde (Euronext/MATIF)	2016. január	EUR/tonna	165	165	165
Chicagói árutőzsde (CME/CBOT)	2015. december	USD/tonna	146	149	147

Forrás: BÉT, Euronext/MATIF, CME/CBOT

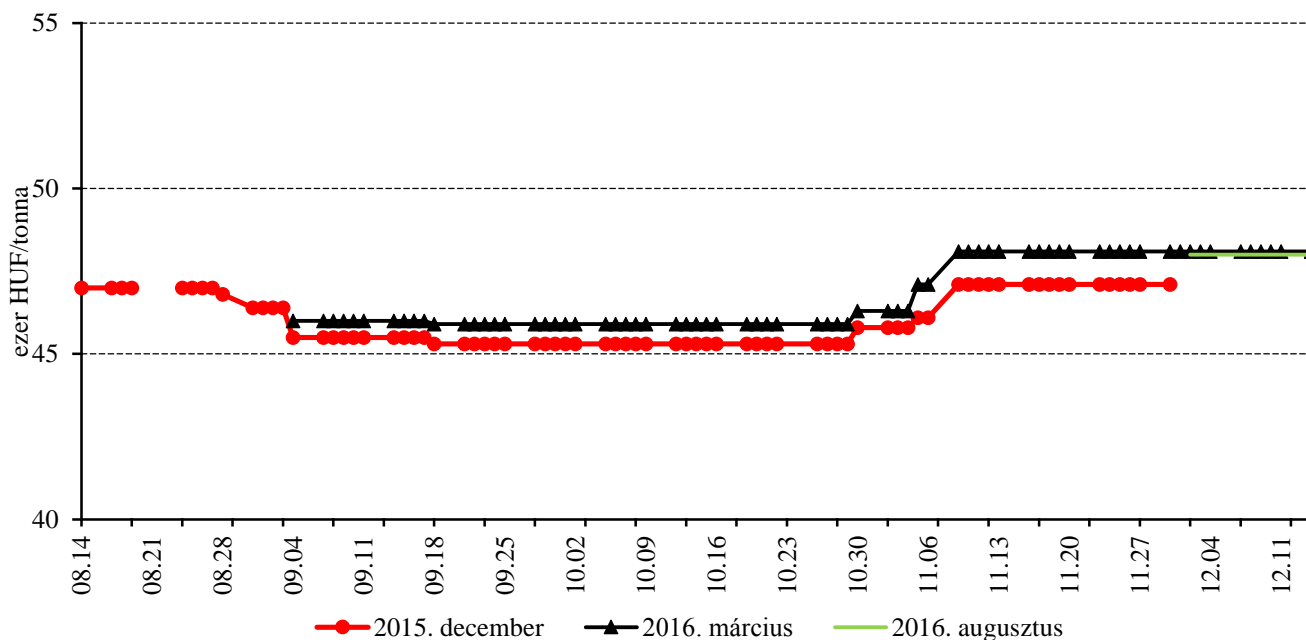
A gabonafélék jegyzése

1. ábra: A malmi búza különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén (2015)

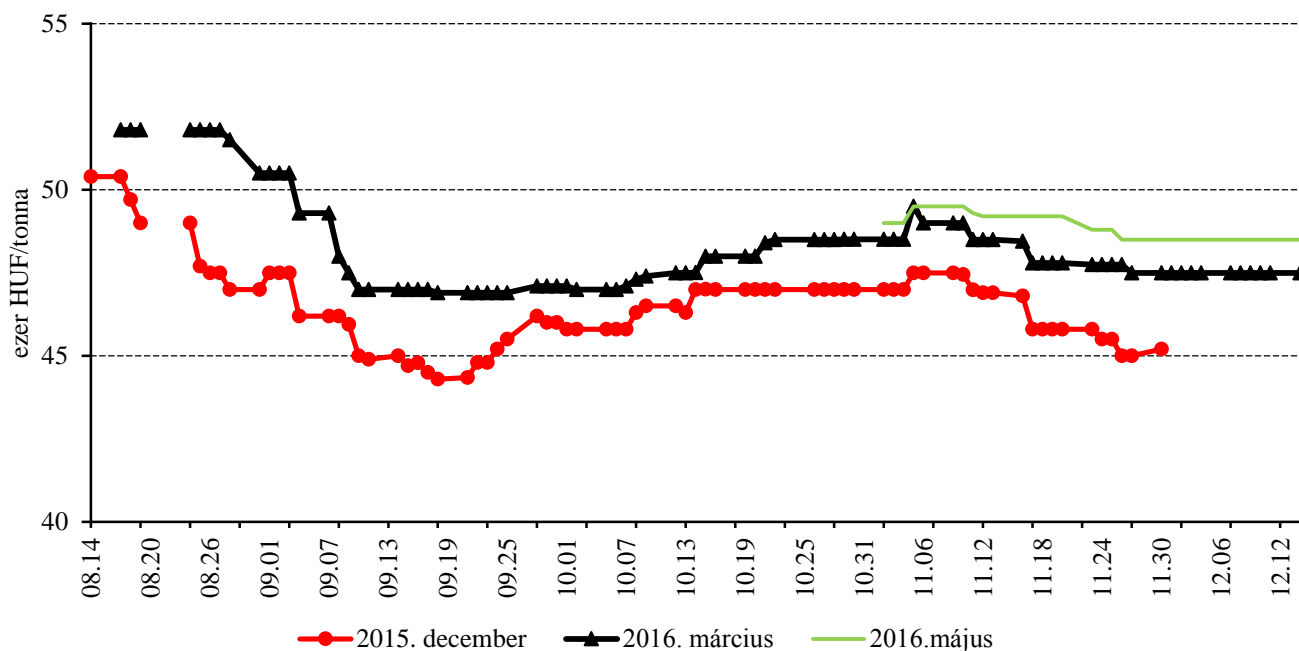
Forrás: BÉT

2. ábra: A takarmánybúza különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén (2015)

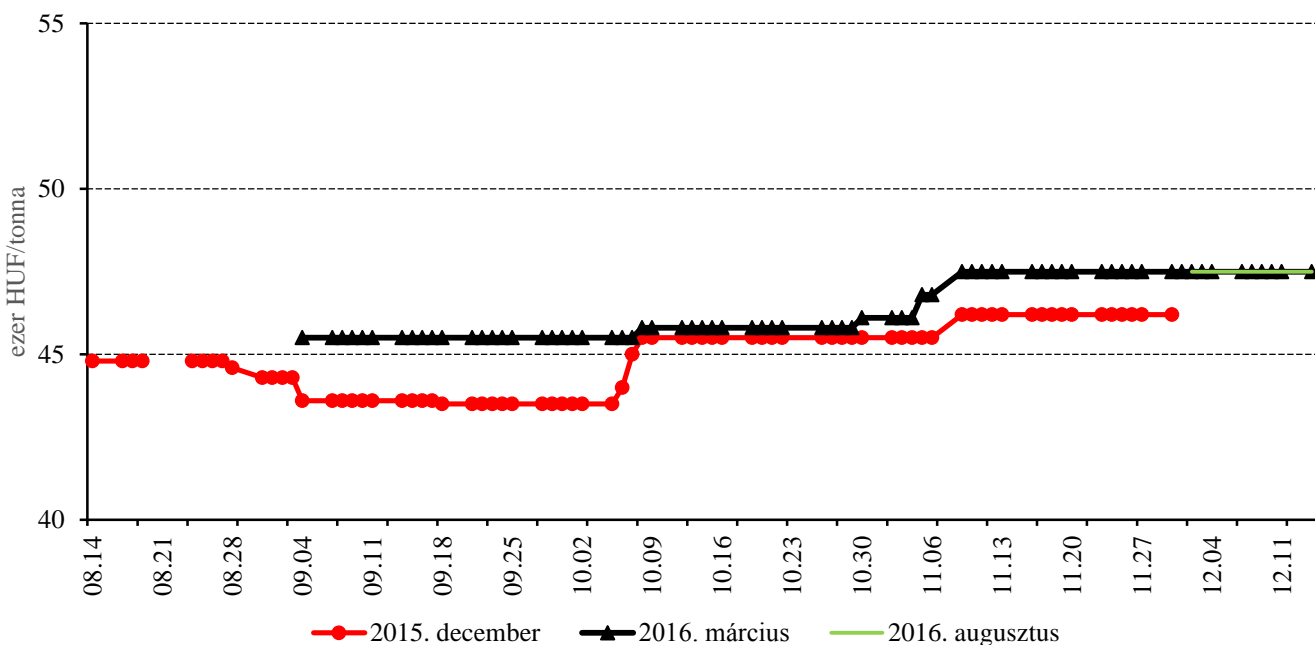
Forrás: BÉT

3. ábra: A takarmánykukorica különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén (2015)

Forrás: BÉT

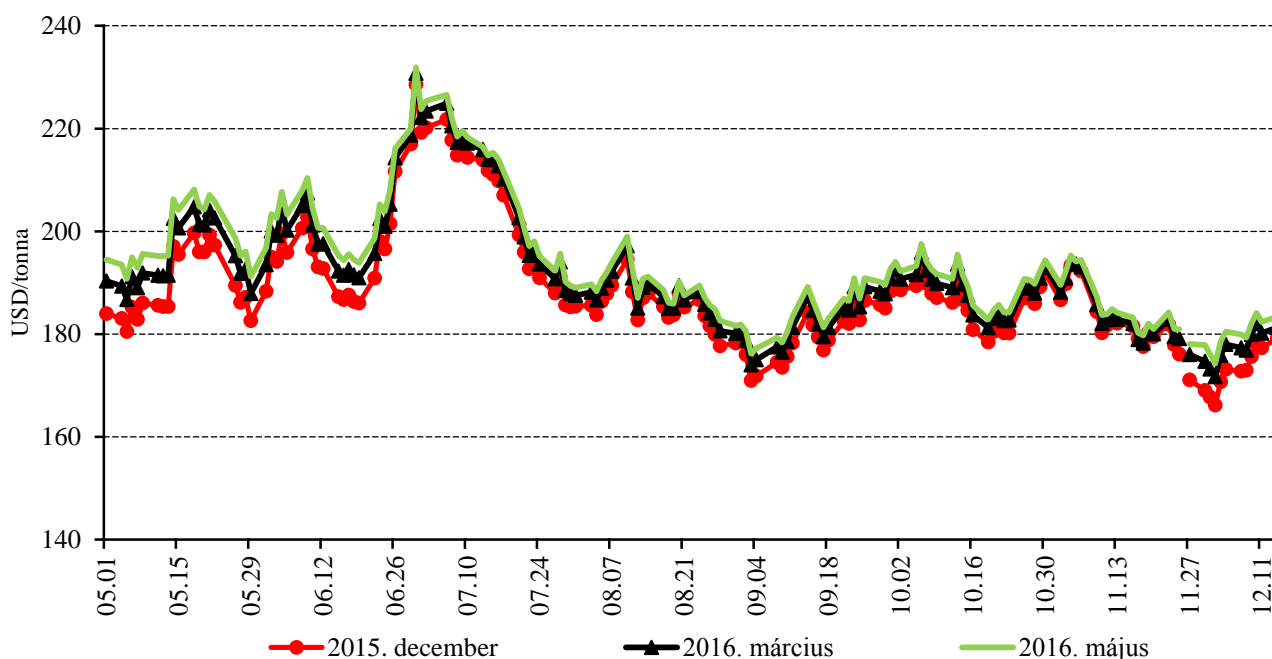
4. ábra: A takarmányárpa különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén (2015)

Forrás: BÉT

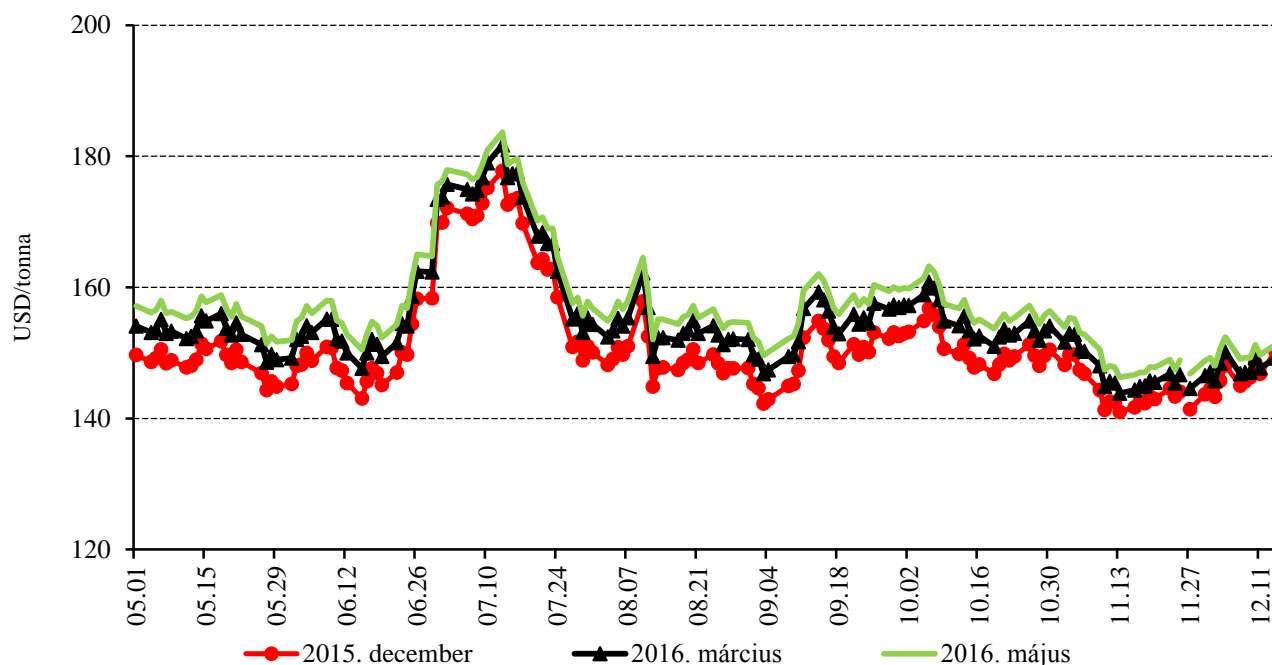

5. ábra: A búza különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén (2015)

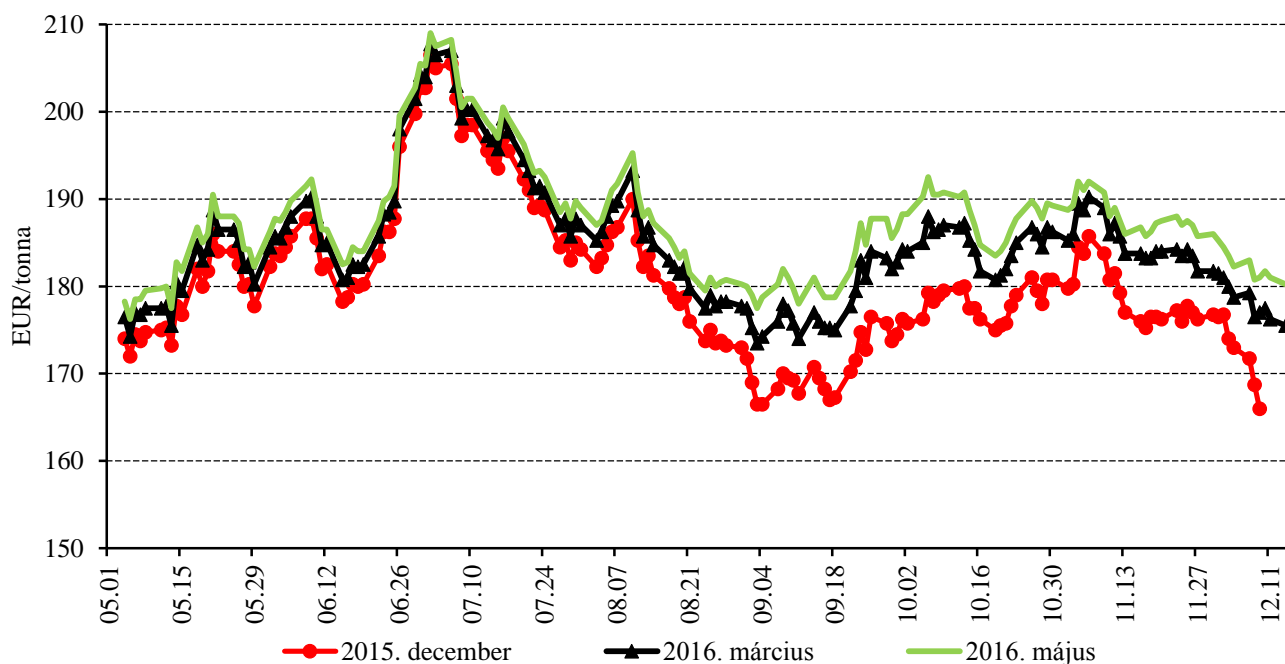
Forrás: CME/CBOT

6. ábra: A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén (2015)

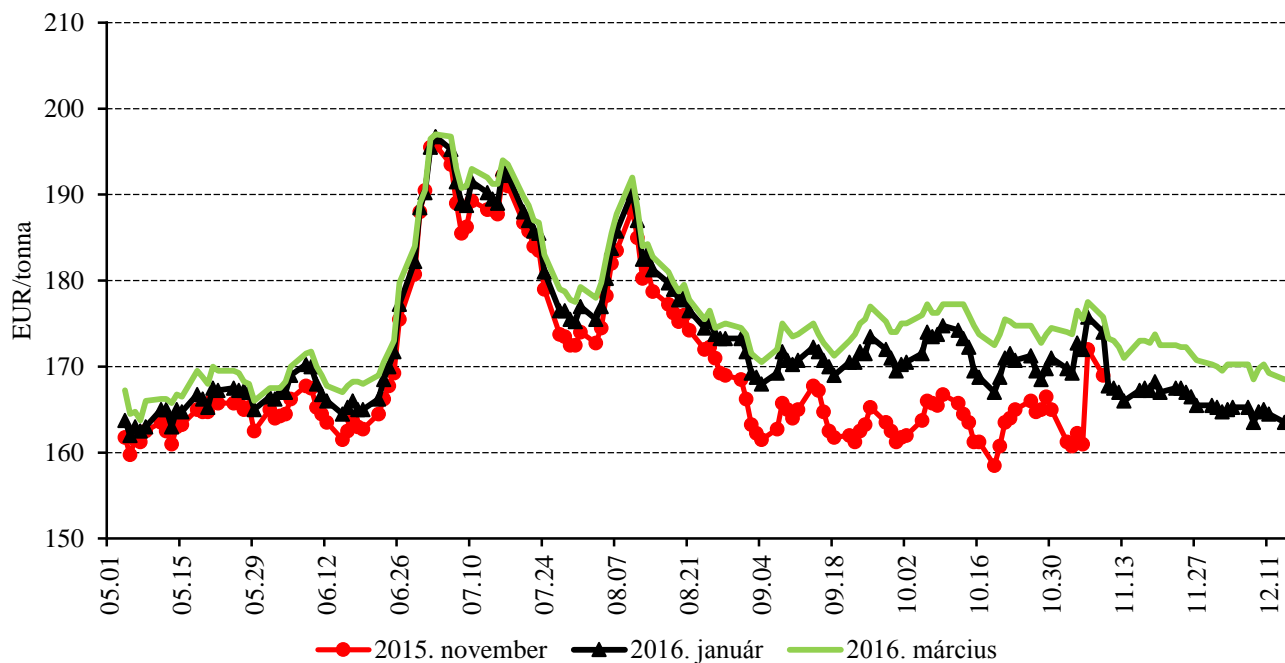
Forrás: CME/CBOT

7. ábra: A búza különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén (2015)

Forrás: Euronext/MATIF

8. ábra: A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén (2015)

Forrás: Euronext/MATIF

4. táblázat: A búza és a kukorica nemzetközi tőzsdei jegyzése (2015. december 11.)

Szállítási határidő	Euronext/MATIF, Párizs		Szállítási határidő	CME/CBOT, Chicago (őszi lágy búza)	
	EUR/tonna	HUF/tonna		USD/tonna	HUF/tonna
BÚZA					
2016. március	176	55 982	2015. december	177	51 466
2016. május	181	57 491	2016. március	180	52 297
2016. szeptember	185	58 682	2016. május	182	52 915
2016. december	188	59 714	2016. július	184	53 365
2017. március	190	60 350	2016. szeptember	188	54 430
2017. május	192	60 826	2016. december	193	55 881
KUKORICA					
2016. január	165	52 250	2015. december	147	42 617
2016. március	169	53 759	2016. március	148	42 870
2016. június	174	55 268	2016. május	150	43 442
2016. augusztus	178	56 618	2016. július	151	43 944
2016. november	177	56 221	2016. szeptember	153	44 376
2017. január	180	57 015	2016. december	156	45 247

Forrás: Euronext/MATIF, CME/CBOT

5. táblázat: A főbb termények különböző lejáratra szóló kontraktusainak belső volatilitása

	Lejárat	Elszámolóár (USD/tonna)	Belső volatilitás ^{a)}	
			2015. 12. 04. (százalék)	2015. 12. 11. (százalék)
Búza	2016. március	180,19	–	22,5
Kukorica	2016. március	147,71	–	19,2
Szójabab	2016. január	319,89	18,3	16,2
Szójadara	2016. január	301,62	19,2	19,9

^{a)} Belső volatilitás (implied volatility): A piaci szereplők várakozásait tükröző volatilitás, amelyre az adott határidős kontraktusra köthető opciók aktuális prémiumából matematikai modellek segítségével következtetni lehet. (Pl.: Ha a belső volatilitás értéke 15,8 százalék, akkor az adott határidős kontraktus jegyzésében az elkövetkező 365 napban 68 százalékos valószínűséggel $\pm 15,8$ százalékos eltérés várható.)

Forrás: Barchart

6. táblázat: A különböző árutőzsdei szereplők nyitott kötésállománya (határidős kontraktusok) a főbb termények vonatkozásában a chicagói árutőzsdén (2015. december 8.)

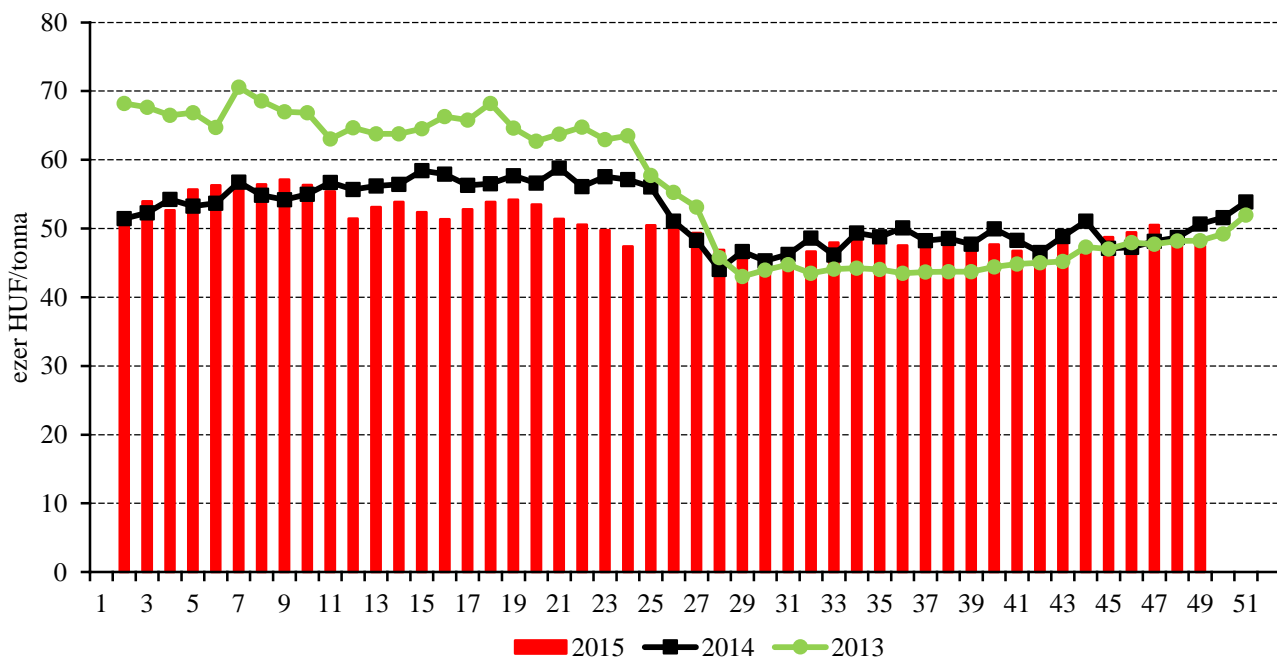
	Pozíciók száma										
	Termelő/kereskedő/ feldolgozó/stb.		Swap kereskedők			Pénzügyi befektetők			Egyéb		
	Vételi	Eladási	Vételi	Eladási	Spread ^{a)}	Vételi	Eladási	Spread ^{a)}	Vételi	Eladási	Spread ^{a)}
Búza	56 584	75 021	101 538	7 953	6 104	51 227	122 425	23 837	42 132	39 279	35 792
Kukorica	286 439	570 122	308 598	9 587	24 009	171 388	240 429	96 886	162 398	72 136	98 376
Szójabab	259 209	328 529	96 847	6 752	22 389	77 525	85 737	53 697	60 298	62 866	68 718
Szójadara	163 459	202 247	42 982	5 280	10 963	50 900	68 527	19 361	40 261	29 427	44 120

^{a)} Spread – Különbözeti ügylet.

Forrás: Commodity Futures Trading Commission

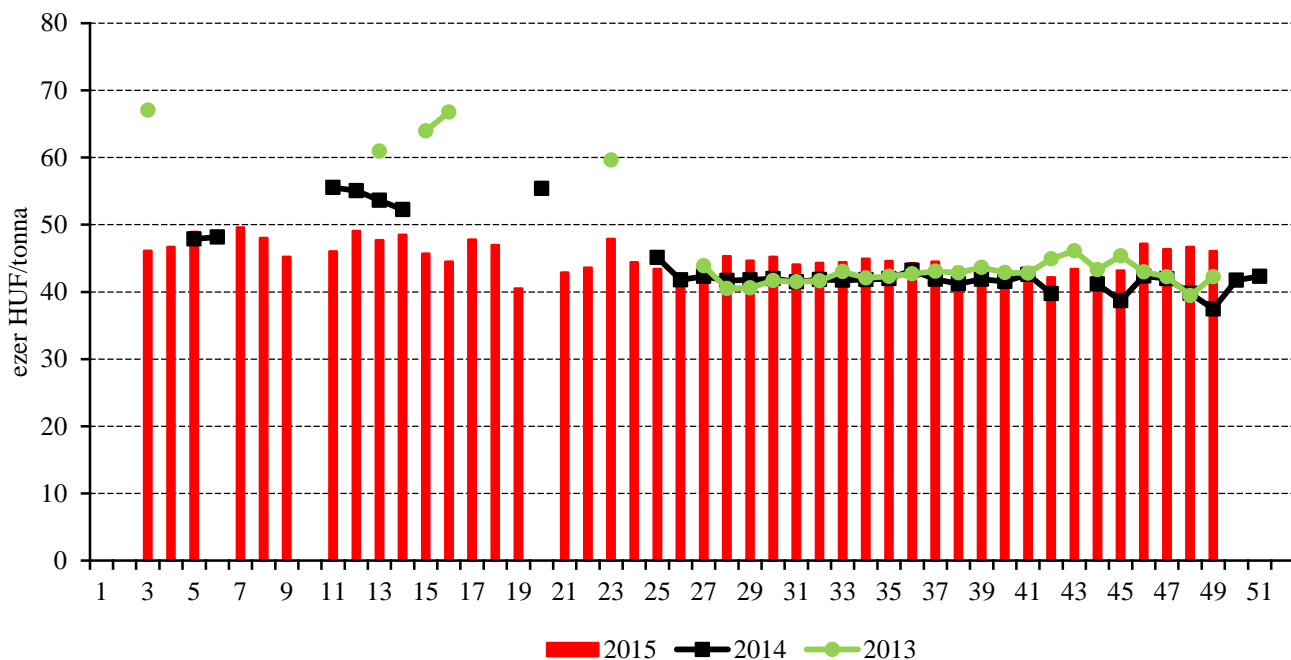
Termelői és kikötői árak

9. ábra: Az étkezési búza heti termelői ára Magyarországon (2013-2015)

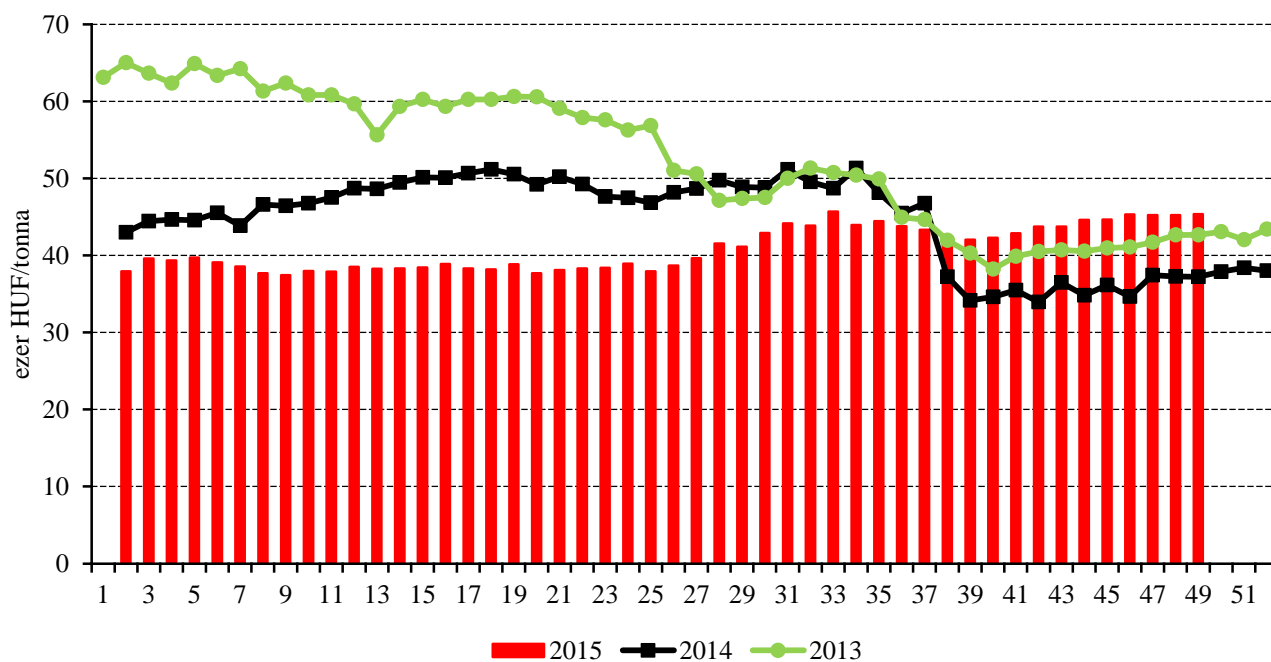
Forrás: AKI PÁIR

10. ábra: A takarmánybúza heti termelői ára Magyarországon (2013-2015)

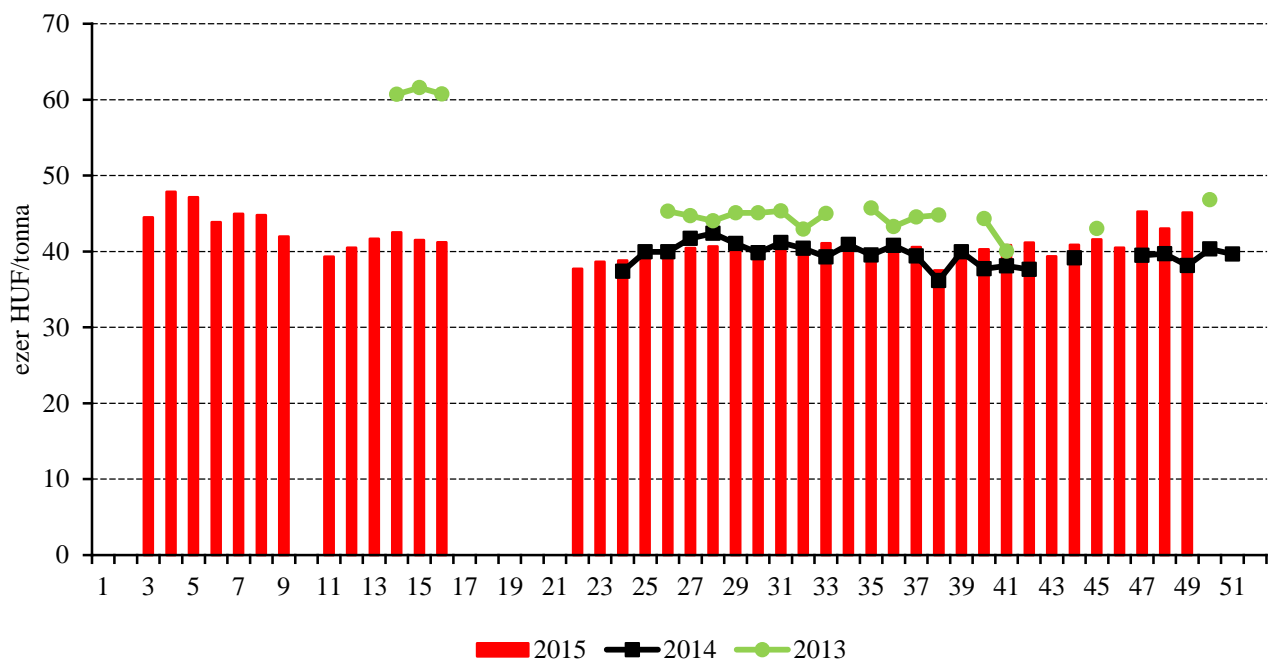
Forrás: AKI PÁIR

11. ábra: A takarmánykukorica heti termelői ára Magyarországon (2013-2015)

Forrás: AKI PÁIR

12. ábra: A takarmányárpa heti termelői ára Magyarországon (2013-2015)

Forrás: AKI PÁIR

7. táblázat: **A gabonafélék nemzetközi és európai kikötői ára**

	Mértékegység	2015.11.20.	2015.11.27.	2015.12.04.	2015.12.11.	
BÚZA	USA, FOB Gulf HRW	USD/tonna	208	207	214	211
	Franciaország, FOB Rouen, 10,5%	USD/tonna	185	185	188	184
	Németország, FOB 12%	USD/tonna	190	189	190	185
	Oroszország 12,5% FOB	USD/tonna	196	198	195	192
	Ukrajna, 12,5% FOB	USD/tonna	197	198	197	194
	Románia, FOB Constanța	USD/tonna	–	217	–	186
KUKORICA	USA, FOB Gulf, No. 2	USD/tonna	169	170	173	172
	Franciaország, FOB Bordeaux	USD/tonna	181	177	179	183
	Ukrajna, FOB	USD/tonna	168	169	170	169
	Románia, FOB Constanța	USD/tonna	173	–	–	163
	Hollandia, CIF Rotterdam	EUR/tonna	174	172	172	170
ÁRPA	Franciaország, FOB Rouen	USD/tonna	179.	180	181	180
	Ukrajna, FOB	USD/tonna	n.a.	190	190	183
	Románia, FOB Constanța	USD/tonna	195	–	–	194

Megjegyzés: FOB – Free on Board (kölségmentesen a hajó fedélzetére), CIF – Cost, Insurance and Freight (kölség, biztosítás és fuvardíj – megnevezett rendeltetési kikötő); n. a. – nincs adat.

Forrás: Agrochart, MADR, Európai Bizottság

8. táblázat: **A gabonafélék európai termelői ára**

		EUR/tonna			
		2015. 46. hét	2015. 47. hét	2015. 48. hét	2015. 49. hét
MALMI BÚZA	Bulgária, DEPPROD Dobrich	153	153	153	153
	Németország, DEPSILO Hamburg	179	181	–	177
	Franciaország, DELPORT Rouen	171	175	174	168
	Románia, DEPSILO Banat	141	142	–	141
TAKARMÁNY- BÚZA	Bulgária, DEPPROD Dobrich	–	–	–	–
	Németország, DEPSILO Hamburg	172	173	172	169
	Franciaország, DEPSILO Eure-et-Loire	–	–	–	–
	Románia, DEPSILO Oltenia	159	–	–	–
	Egyesült Királyság, FGATE	152	152	149	148
KUKORICA	Bulgária, DEPPROD Pleven	138	138	138	138
	Németország, DEPSILO Hamburg	184	185	–	176
	Franciaország, DELPORT Bordeaux	162	162	160	159
	Románia, DEPSILO Oltenia	140	132	–	136
TAKARMÁNY- ÁRPA	Bulgária, DEPPROD Burgas	–	–	–	–
	Németország, DEPSILO Hamburg	160	163	162	160
	Franciaország, DELPORT Rouen	159	161	163	159
	Románia, DEPSILO Muntenia	–	–	–	135
	Egyesült Királyság, FGATE	139	138	139	137

Megjegyzés: DEPPROD – a telephelyen vagy a termőhelyen tehergépkocsra vagy egyéb szállítóeszközre pakolva, DEPSILO – a tárolt termény silónál tehergépkocsra vagy egyéb szállítóeszközre pakolva, DELPORT – a kikötőbe szállítva, FGATE – termelői ár.

Forrás: Európai Bizottság

Gabonapiaci információk

9. táblázat: **A gabona alapú termékek feldolgozó értékesítési ára Magyarországon**

	Kiszereelés	Mértékegység	2014. 49. hét	2015. 48. hét	2015. 49. hét	2015. 49. hét/ 2014. 49. hét (százalék)	2015. 49. hét/ 2015. 48. hét (százalék)
Finomliszt BL 55	ömlesztett	tonna	496	1 325	490	99	37
		HUF/kg	75	75	75	101	101
	zsákos	tonna	1 444	1 917	1 329	92	69
		HUF/kg	76	76	76	100	100
	zacskós	tonna	675	772	645	96	84
		HUF/kg	90	90	90	100	100
Rétesliszt BFF 55	ömlesztett	tonna	...	...	...	...	...
		HUF/kg	...	...	...	...	...
	zsákos	tonna	153	26	21	14	82
		HUF/kg	83	87	84	101	97
	zacskós	tonna	27	42	42	154	100
		HUF/kg	96	97	95	99	99
Fehér kenyér- liszt BL 80	ömlesztett	tonna	352	657	359	102	55
		HUF/kg	72	72	74	102	102
	zsákos	tonna	461	633	389	84	61
		HUF/kg	75	74	74	98	100
Tésztaipari liszt TL 50	ömlesztett	tonna	...	269	198	...	74
		HUF/kg	...	76	81	...	105
	zsákos	tonna	42	54	18	42	33
		HUF/kg	84	83	82	99	100
Étkezési búza- dara AD	zacskós	tonna	59	33	40	68	119
		HUF/kg	94	96	97	103	100

... = Adatvédelmi korlátok miatt nem közölhető adat.

Forrás: AKI PÁIR

10. táblázat: **Az ipari keveréktakarmányok feldolgozó értékesítési ára Magyarországon**

	Mértékegység	2014. október	2015. szeptember	2015. október	2015. október/ 2014. október (százalék)	2015. október/ 2015. szeptember (százalék)
Brojlertáp	tonna	7 013	8 932	9 210	131,32	103,11
	HUF/tonna	91 255	93 020	96 715	105,98	103,97
Hízósertéstáp	tonna	4 544	8 944	10 033	220,81	112,18
	HUF/tonna	75 108	79 094	78 053	103,92	98,68

Forrás: AKI PÁIR

11. táblázat: **A gabonafélék külkereskedelme Magyarországon**

		ezer tonna		
		2014. január–szeptember	2015. január–szeptember	Változás (százalék)
Export	10019900 Búza, nem vető	1 588,45	1 109,26	69,83
	10039000 Árpa, nem vető	364,12	557,78	153,19
	10059000 Kukorica, nem vető	1 786,39	3 373,54	188,85
Import	10019900 Búza, nem vető	93,90	113,82	121,21
	10039000 Árpa, nem vető	29,74	44,26	148,83
	10059000 Kukorica, nem vető	158,46	44,66	28,19

Forrás: KSH

12. táblázat: **Az Európai Unió aktuális export-import engedélyei**

		ezer tonna		
		2014. július 1.– 2014. december 2.	2015. július 1.– 2015. december 8.	Változás (százalék)
Export	Búza (durum és liszt nélkül)	12 754	10 327	80,97
	Árpa	3 975	4 902	123,32
	Kukorica	1 218	701	57,55
Import	Búza (durum és liszt nélkül)	1 618	1 554	96,04
	Árpa	53	219	413,21
	Kukorica	3 148	5 118	162,58

Forrás: Európai Bizottság

13. táblázat: **A világ búza- és kukoricamérlege**

		millió tonna					
		USDA		IGC		Tallage	
		2014/2015 ^{a)}	2015/2016 ^{b)}	2014/2015 ^{a)}	2015/2016 ^{b)}	2014/2015 ^{a)}	2015/2016 ^{b)}
BÚZA							
Termelés		726	733	723	726	712	715
Felhasználás		707	716	710	720	695	713
Export		161	161	153	151	157	154
Import		161	161	153	151	157	154
Zárókészlet		212	229	201	208	204	206
KUKORICA							
Termelés		1 009	973	1 013	967	991	950
Felhasználás		989	981	987	974	955	955
Export		127	128	125	125	124	121
Import		127	128	125	125	124	121
Zárókészlet		196	188	207	201	204	199

^{a)} Előzetes adat. ^{b)} Előrejelzés.
Forrás: USDA, IGC, Tallage

Olajnövény-piaci jelentés

Szójabab

Jóllehet, az előrejelzések szerint az USA 2015/2016. gazdasági évi szójababexportja elmarad az előző szezon rekordjától, az elmúlt hónapokban is igen élénk volt a világpiacon érdeklődés az észak-amerikai országban termelt olajmag iránt. Az agrárminisztérium (USDA) exportstatisztikája szerint 33 millió tonna szójabab kivitelét regisztrálták, ebből 29 millió tonna érkezett Kínába. Az aktív kereskedésben a termény fronthavi jegyzése egészen 333 dollár (USD)/tonnáig erősödött a chicagói árutőzsdén (CME/CBOT) december első napjaiban. Szintén az árnövekedés irányába hatott a bioüzemanyagok bekeverési arányának várható növekedése – ami az előzetes elgondolások szerint jórészt a biodízelre érinti –, hiszen ez fokozza a szójaolaj és a szójabab iránti keresletet.

Lassan halad a déli féltekén a 2015/2016. gazdasági évben betakarításra kerülő szójabab vetése. Brazília déli területein a heves esőzésekkel járó *El Niño* jelenség fokozódása, északon a száraz időjárás hátráltatta a vetést. A brazil reál gyengülése ugyanakkor arra ösztönzi a gazdákat, hogy minél nagyobb volumenben kössenek előszerződést a terményükre. Ennek eredményeként a 2016 tavaszán betakarítása kerülő szójababtermésük 45 százalékát adták már el a vetés időszakában, szemben a tavalyi 26 százalékos, és az átlagosan jellemző 40 százalékos aránnyal. Argentínában az esőzések hátráltatták a szántóföldi munkákat. Az ó termés értékesítése a tavalyinál jobb ütemben zajlik (77 százalékát értékesítették), azonban az új termés tekintetében az idén is óvatosság a termelők: mindössze 4 százalékára kötöttek előszerződést december elejéig. A világ harmadik legnagyobb szójabab-exportőrének számító dél-amerikai ország a globális kereskedelemről 7–9 százalékkal részesedett az elmúlt években, a jövőben azonban a volumen növekedése sem kizárt, amit a hatalmas készletek is lehetővé tennének. Az ország 2015. december 10-én hivatalba lépett, új elnökötől ugyanis – többek között – a szójabab 30 százalékos exportadójának mérséklését (az előzetes tervek szerint 5 százalékra) várják. A hónap eleji csúcspontot követően 322 dollár/tonnára esett a szójabab legközelebbi lejáratra szóló jegyzése december 10-ig, miután az USDA friss előrejelzésében alig módosította várakozásait.

Repcemag

A 2015/2016. gazdasági évben – Kanada kivételével – jelentősen csökkent a főbb repcetermelő régiók, így az Európai Unió, Ukrajna és Oroszország repcemag-kibocsátása, aminek eredményeként a 64 millió tonna globális termés csak a készlettel kiegészülve nyújt elegendő fedezetet a 64,5–65 millió tonnára becsült felhasználáshoz. A törekeny világpiacon helyzeten átmenetileg enyhíthet az a tény, hogy Kanadában a korábban vártnál jobb lett a 2015/2016. gazdasági év *canola* termése. A valaha volt második legnagyobb mennyiség kerülhet a magtárakba az észak-amerikai országban. Noha a világ elsőszámú exportőrének a feldolgozás volumene folyamatosan nő, a 17,2 millió tonna termés a 2,3 millió tonna nyitókészlettel kiegészülve így is másfélszer múlja felül a belpiaci felhasználást (7,6 millió tonna). Az *Oil World* előrejelzése szerint 9,6 millió tonna kanadai *canola* kerülhet a nemzetközi kereskedelemben a folyó gazdasági évben, zömmel Ázsiába (Kínába, Japánba, Pakisztánba és az Egyesült Arab Emírátságokba). Az Európai Unióban 0,4–0,5 millió tonna körüli kanadai import várható. A közösség legnagyobb beszállítója 1,4 millió tonnával Ausztrália lehet. A szakértők úgy vélik, hogy az unió repcemag-behozatala – a kibocsátás 11 százalékos csökkenése miatt – 25 százalékkal, 3,2 millió tonnára nőhet ebben a szezonban.

A párizsi árutőzsdén (Euronext/MATIF) a termény fronthavi jegyzése viszonylag szűk sávban, 370–385 euró/tonna között ingadozott az elmúlt hetekben. Szakértők szerint a mozgás irányát – egyéb fundamentumok hiányában – elsősorban az euró árfolyamának változása befolyásolta. Ugyanakkor a szójabab jegyzésének gyengülése is erősítette a december eleji lejtmenetet, amikor a repcemag legközelebbi lejáratra (2016. február) szóló kurzusa 374 euró/tonnára ereszkedett. Magyarországon, a Budapesti Értéktőzsde (BÉT) árupiaci szekciójában 117 ezer forint/tonna szinten stagnált a 2016. márciusi jegyzés. A fizikai piacon az előző hetinél 5 százalékkal olcsóbban, azonban az egy évvel korábbinál 16 százalékkal drágábban értékesítették a termelők a repcemagot december első hetében az AKI PÁIR adatai szerint. A termény áfa és szállítási költség nélküli átlagos ter-

melői ára 115 ezer forint/tonna körül mozgott. A tavalyinál jobb állapotban vannak az őszi káposztarepce-ve-tések Magyarországon. A Földművelésügyi Minisztérium 2015. december 7-i tájékoztatása szerint a 230 ezer hektár terület 67 százalékan volt jó kondícióban a kikelte állomány, és csupán 10 százalék bizonyult gyengének, szemben az egy évvel korábbi 17 százalékkal.

Napraforgómag

A nagy belpiaci készletek és a napraforgóolaj-előállítás jó jövedelmezősége miatt az *Oil World* szakértői úgy gondolják, hogy a fekete-tengeri régióban az egy évvel korábbinál több olajmagot dolgozhatnak fel a 2015/2016. gazdasági évben. Oroszországban és Ukrajnában együttesen 21 millió tonna napraforgómag kerülhet az olajütőkbe a folyó évi szezonban, közel 2 millió tonnával több, mint egy évvel korábban. A napraforgómag-export élénkülésére a termés idei növekedése ellenére sem lehet számítani, tekintettel arra, hogy a két szovjet utódállamban a napraforgómag kivitelét vámterheli és a belföldi feldolgozók kereslete is nagy. Ellenben a két ország az előző szezonban kiszállítottnál több napraforgóolajat helyezhet el a világpiacon. Ukrajna kivitele 13 százalékkal, 4,2 millió tonnára nőhet, jöllehet, az *UkrAgroConsult* tanácsadó ügynökség adatai egyelőre nem ezt mutatják. Eszerint szeptember és november között 100 ezer tonnával kevesebb, azaz 950

ezer tonna napraforgóolajat szállítottak ki, elsősorban Indiába (33 százalék), az Európai Unióba (23 százalék) és Kínába (16 százalék). Az export élénkülésére a 2016. január–szeptember közötti időszakban számítanak az elemzők. Oroszország közel 1,6 millió tonna napraforgóolajat értékesíthet külföldön a folyó évi szezonban, szemben az egy évvel korábbi 1,4 millió tonnával. Ennél nagyobb volumenű kivitel nem várható a növényi olajok belföldi felhasználásának növekedése miatt, amit a nyugati-európai országokkal szemben alkalmazott, állati zsiradékokra és tejtermékekre is vonatkozó behozatali tilalom ösztönöz.

Magyarországon, a Budapesti Értéktőzsde árupiaci szekciójában 126–126,5 ezer forint/tonna között jegyezték a 2016. márciusi lejáratú napraforgómagot december első dekádjában. A két és fél éve nem tapasztalt árszint stabilizálódását segítette a napraforgóolaj fekete-tengeri exportárának magas szintje. A termék ukrainai kikötői ára 800–820 dollár/tonna (*FOB*), az oroszországi 800 dollár/tonna (*FOB*) körül mozgott ugyanekkor. A fizikai piacon az ipari napraforgómag áfa és szállítási költség nélküli termelői ára az előző he-tihez viszonyítva 2,5 százalékkal 117,6 ezer forint/tonnára emelkedett december első hetében. Ez az árszint 22 százalékkal múlta felül az előző év azonos időszakának átlagárát az AKI PÁIR adatai szerint.

14. táblázat: Az olajmagok termelői ára Magyarországon

	2015. 49. hét	2015. 49. hét/ 2015. 48. hét (százalék)	2015. 49. hét/ 2014. 49. hét (százalék)
Napraforgómag	117 601	103	122
Repce	115 443	95	116

HUF/tonna

Megjegyzés: A termelői ár az áfát és a szállítási költséget nem tartalmazza.
 Forrás: AKI PÁIR

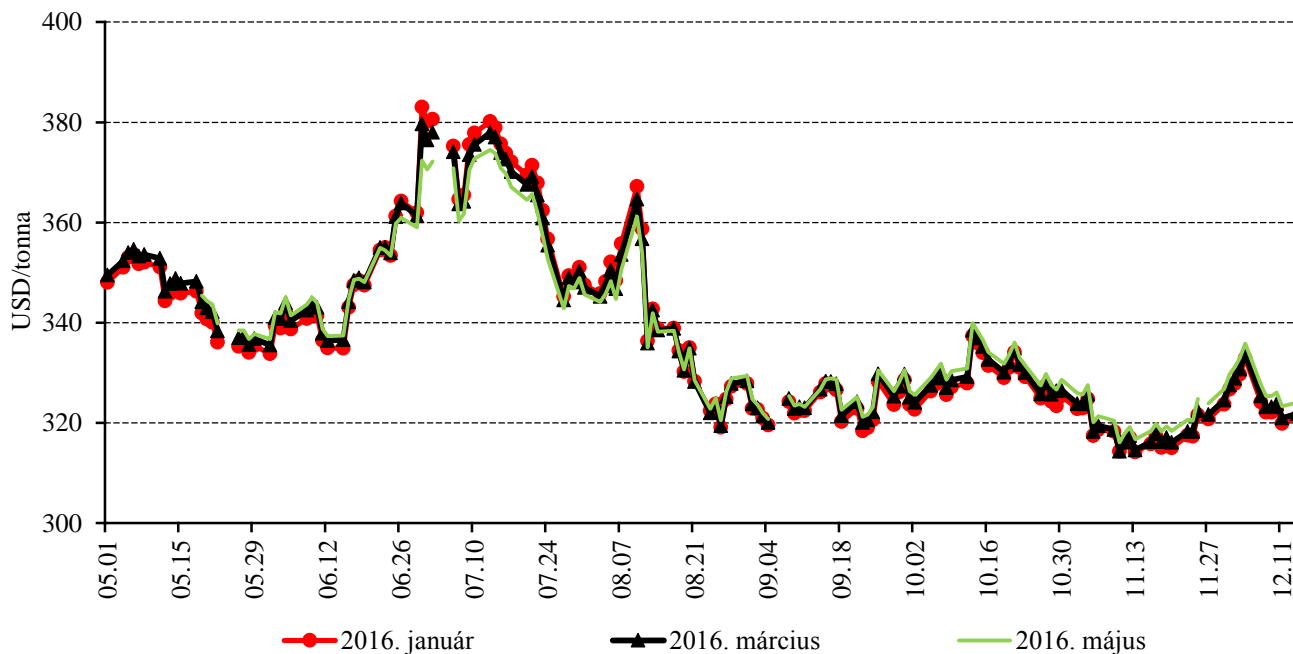
15. táblázat: Az olajmagok legközelebbi lejáratra szóló jegyzése a hazai és a nemzetközi tőzsdéken

		Szállítási határidő	Mértékegység	2015. 12. 09.	2015. 12. 10.	2015. 12. 11.
Budapesti Értéktőzsde (BÉT)	Napraforgómag	2016. március	HUF/tonna	126 000	126 000	126 000
	Repce	2016. március	HUF/tonna	117 000	117 000	117 000
Párizsi árutőzsde (Euronext/MATIF)	Repce	2016. február	EUR/tonna	377	374	373
Chicagói árutőzsde (CME/CBOT)	Szójabab	2016. január	USD/tonna	322	323	320

Forrás: BÉT, Euronext/MATIF, CME/CBOT

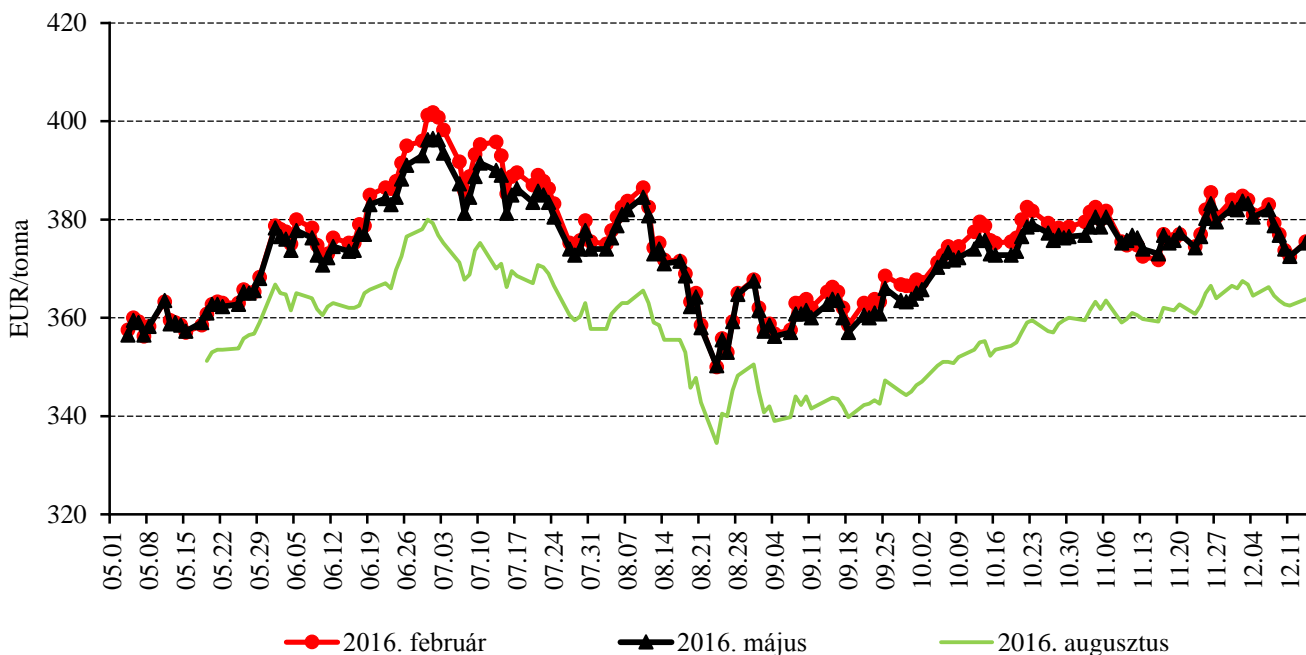
Az olajmagok és származékaik jegyzése

13. ábra: A szójabab különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén (2015)

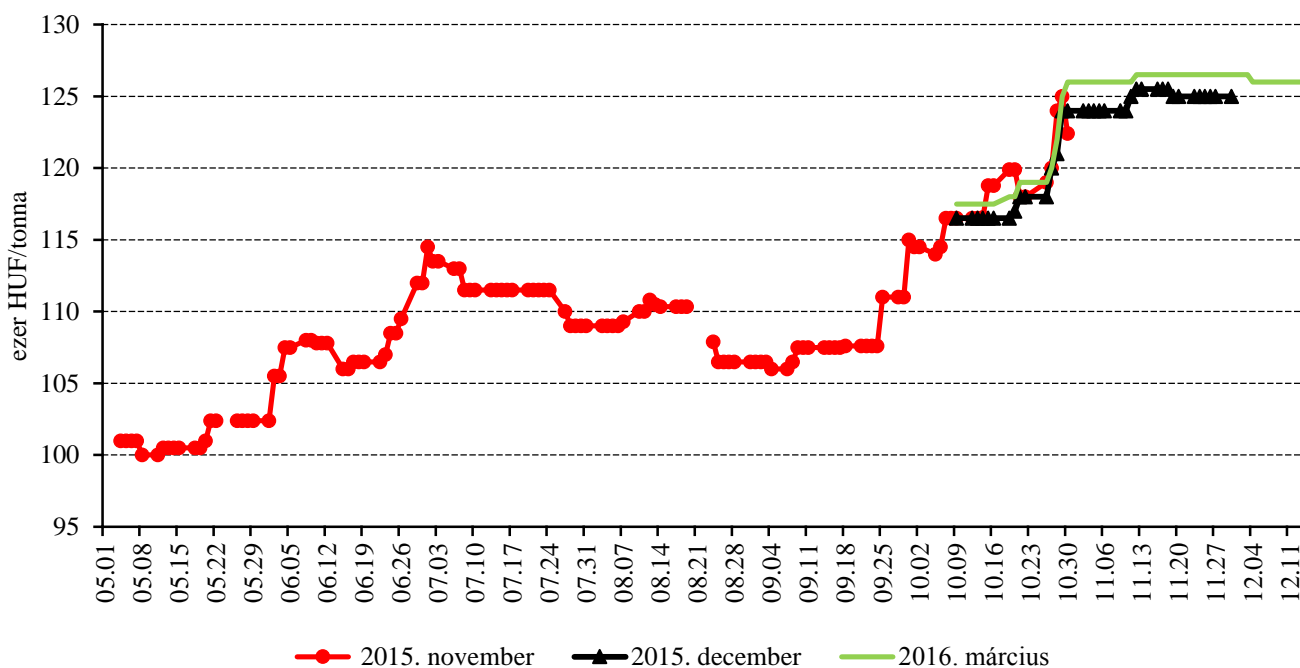
Forrás: CME/CBOT

14. ábra: A repcemag különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén (2015)

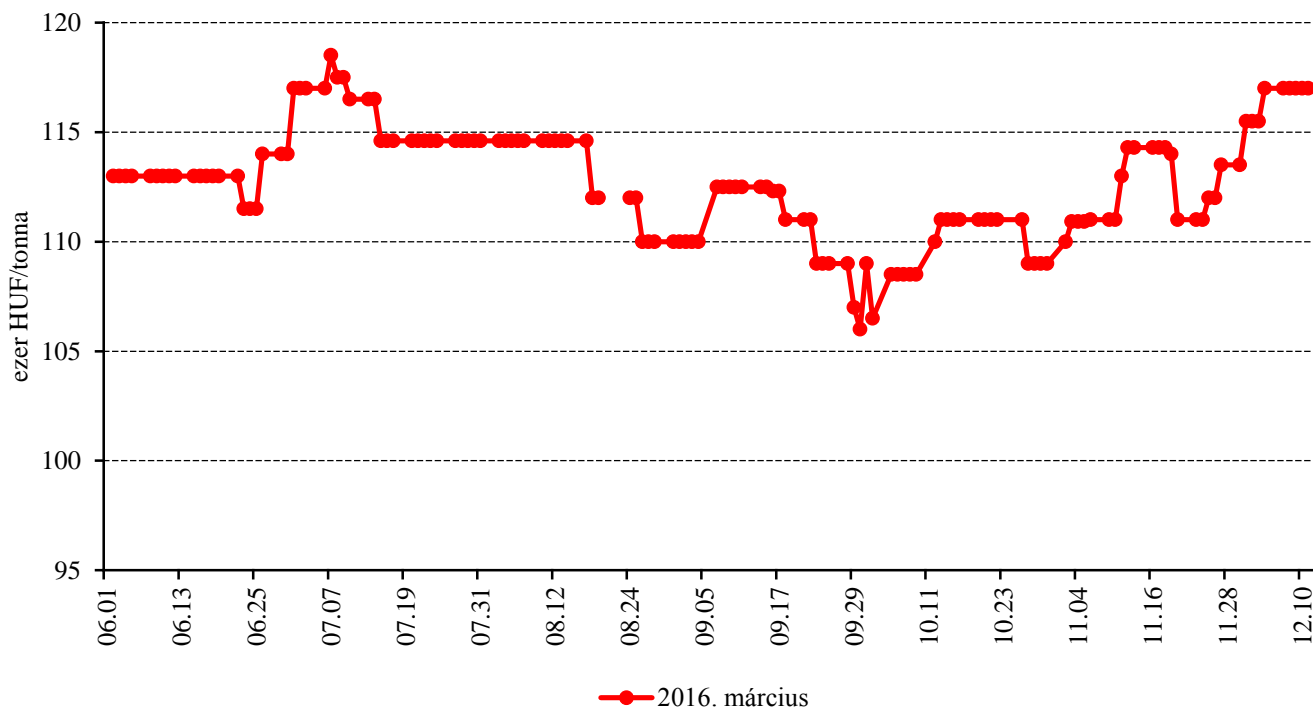
Forrás: Euronext/MATIF

15. ábra: A napraforgómag különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén (2015)

Forrás: BÉT

16. ábra: A repcemag jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén (2015)

Forrás: BÉT

16. táblázat: Az olajmagok és származékaik jegyzése a párizsi és a chicagói árutőzsdén (2015. december 11.)

Euronext/MATIF, Párizs			
	Szállítási határidő	EUR/tonna	HUF/tonna
REPCEMAG	2016. február	373	118 317
	2016. május	373	118 317
	2016. augusztus	363	115 141
	2016. november	366	116 094
	2017. február	369	117 285
	2017. május	368	116 729
CME/CBOT, Chicago			
	Szállítási határidő	USD/tonna	HUF/tonna
SZÓJABAB	2016. január	320	92 842
	2016. március	321	93 161
	2016. május	323	93 843
	2016. július	326	94 528
	2016. augusztus	326	94 740
	2016. szeptember	326	94 632
SZÓJADARA	2015. december	300	87 057
	2016. január	302	87 539
	2016. március	304	88 114
	2016. május	306	88 883
	2016. július	309	89 713
	2016. augusztus	311	90 128

Forrás: Euronext/MATIF, CME/CBOT

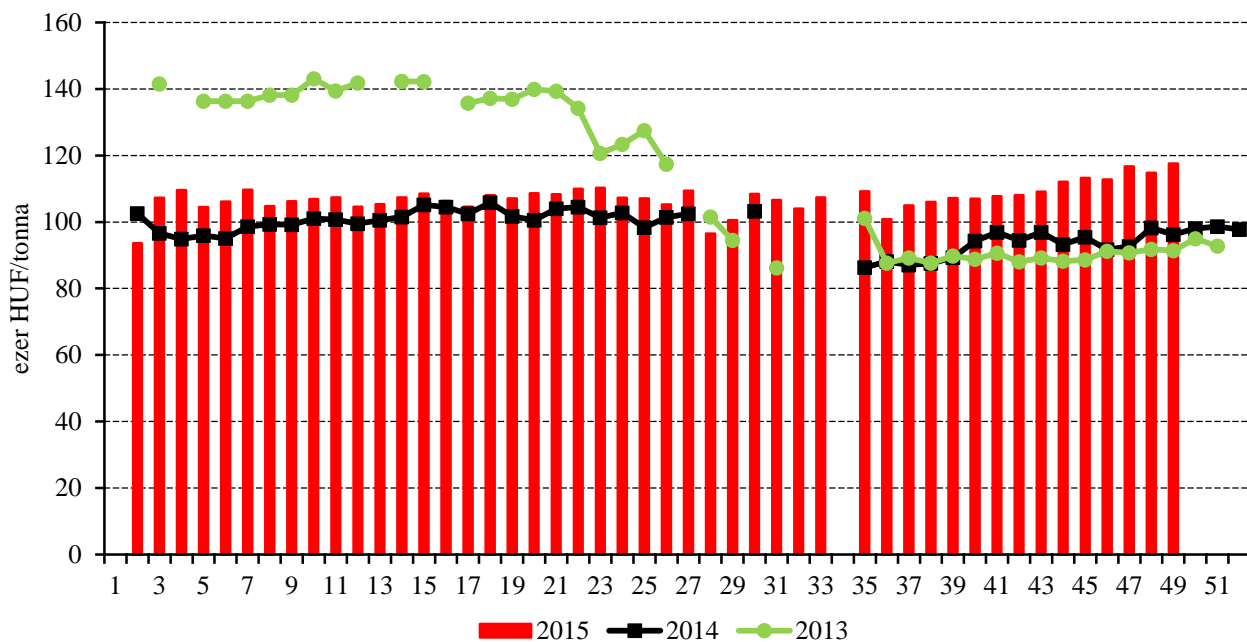
17. táblázat: A növényolajok és származékaik jegyzése Olaszországban és Ausztriában (2015. december 1.)

Termék	Ország	EUR/tonna	HUF/tonna
Napraforgóolaj (nyers)	Olaszország	768	238 339
Napraforgóolaj (finomított)		948	294 237
Szójaolaj (nyers)		798	247 656
Szójaolaj (finomított)		858	266 288
Napraforgódara	Ausztria	–	–
Repcedara		220	68 319

Forrás: Associazione Granaria di Milano, BLPW

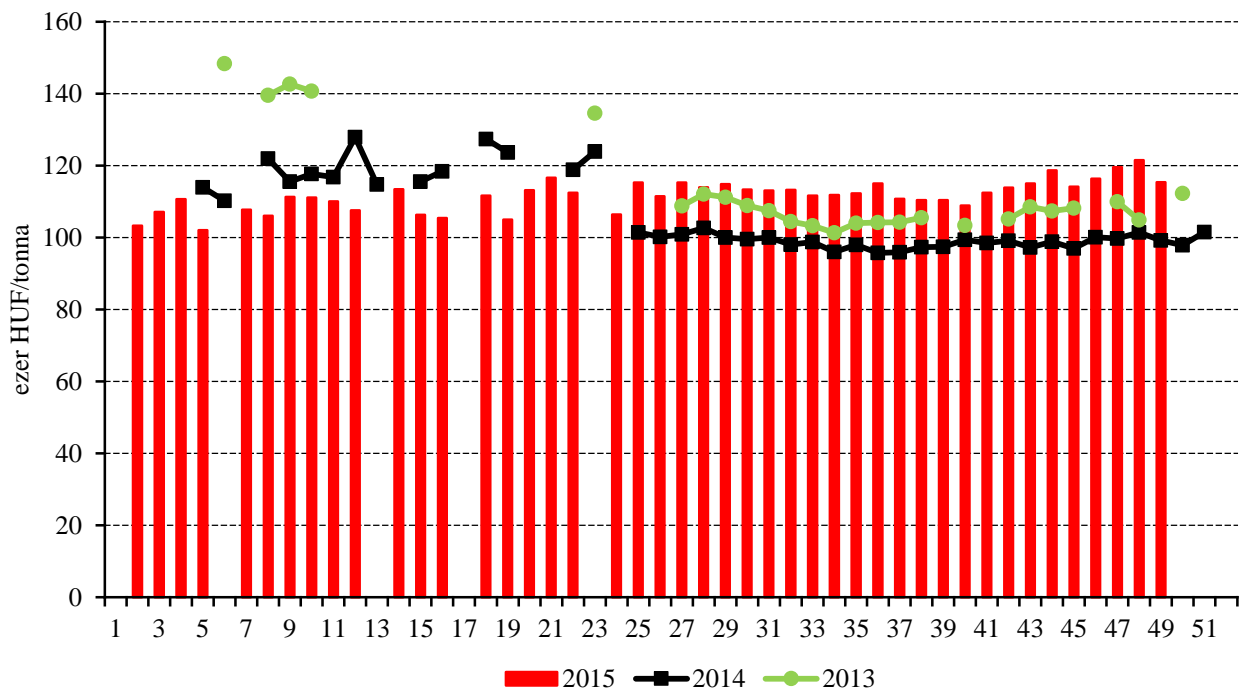
Termelői és kikötői árak

17. ábra: A napraforgómag heti termelői ára Magyarországon (2013-2015)

Forrás: AKI PÁIR

18. ábra: A repcemag heti termelői ára Magyarországon (2013-2015)

Forrás: AKI PÁIR

18. táblázat: **Az olajmagok és származékaik nemzetközi és európai kikötői ára**

		USD/tonna				
		2015. 11. 20.	2015. 11. 27.	2015. 12. 04.	2015. 12. 11.	
SZÓJA	BAB	USA FOB Gulf	343	348	359	351
		Brazília FOB Paranagua	327	329	335	328
		EU CIF, USA-ból	362	n.a.	n.a.	n.a.
		EU CIF Brazíliából	366	n.a.	n.a.	n.a.
		Ukrajna FOB	370	360	360	360
	DARA	EU CIF Rotterdam	350	n.a.	n.a.	n.a.
OLAJ	EU FOB Rotterdam	715	742	772	791	
REPCE	MAG	Franciaország FOB Moselle	403	403	422	415
		EU, 00 CIF Hamburg	400	n.a.	n.a.	n.a.
		Ukrajna FOB	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
	DARA	EU FOB Hamburg	226	n.a.	n.a.	n.a.
	OLAJ	EU FOB Rotterdam	785	795	827	831
NAPRAFORGÓ	MAG	EU CIF Amszterdam	480	n.a.	n.a.	n.a.
	DARA	Franciaország CIF	253	n.a.	n.a.	n.a.
	OLAJ	EU FOB Rotterdam	870	870	855	860
		Fekete-tenger FOB	800	n.a.	n.a.	n.a.
NYERS PÁLMAOLAJ	EU CIF	560	n.a.	n.a.	n.a.	

Megjegyzés: FOB – Free on Board (kölségmentesen a hajó fedélzetére – megjelölt elhajozási kikötő), CIF – Cost, Insurance and Freight (kölség, biztosítás és fuvardíj – megnevezett rendeltetési kikötő); n. a. – nincs adat.

Forrás: Agrochart, Oil World

Olajmagpiaci információk

19. táblázat: A növényolajok és származékaik feldolgozóinak értékesítési ára Magyarországon

Megnevezés	Mértékegység	2014. 49. hét	2015. 48. hét	2015. 49. hét	2015. 49. hét/ 2014. 49. hét (százalék)	2015. 49. hét/ 2015. 48. hét (százalék)
Nyers napraforgóolaj	tonna	1075	5108	...	...	...
	HUF/tonna	207 268	236 856	...	...	...
Napraforgódara	tonna	3 509	5 861	4 407	126	75
	HUF/tonna	5 4267	62 414	69 176	127	111
Nyers repceolaj	tonna	...	...	...	...	...
	HUF/tonna	...	...	...	...	...
Repcedara	tonna	825	1 904	1 177	143	62
	HUF/tonna	70 930	70 211	76 376	108	109

...= Adatvédelmi korlátok miatt nem közölhető adat.

Forrás: AKI PÁIR

20. táblázat: Az olajmagok és származékaik külkereskedelme Magyarországon

		2014. január–szeptember	2015. január–szeptember	Változás (százalék)
ezer tonna				
Export	1205 Repcemag	396,93	357,20	89,99
	1206 Napraforgómag	286,96	268,90	93,71
	2304 Szójadara	46,26	73,92	159,80
Import	1205 Repcemag	90,55	77,85	85,97
	1206 Napraforgómag	120,76	80,93	67,02
	2304 Szójadara	326,29	354,63	108,69

Forrás: KSH

21. táblázat: **A világ olajmagnyerlege**

	USDA		Oil World	
	2014/2015 ^{a)}	2015/2016 ^{b)}	2014/2015 ^{a)}	2015/2016 ^{b)}
SZÓJABAB				
Termelés	319	320	320	319
Felhasználás	298	310	298	315
Export	126	127	127	130
Import	120	124	126	130
Zárókészlet	78	85	86	89
REPCEMAG				
Termelés	72	66	68	63
Felhasználás	72	69	69	64
Export	15	13	14	13
Import	14	13	14	13
Zárókészlet	8	5	6	5
NAPRAFORGÓMAG				
Termelés	40	41	41	42
Felhasználás	40	41	41	41
Export	2	1	2	2
Import	1	1	2	2
Zárókészlet	2	2	3	3

^{a)} Előzetes adat.

^{b)} Előrejelzés.

Forrás: USDA, Oil World

Cukorpiaci jelentés

A *Czarnikov* piacelemző központ a globális cukortermelést 187,1 millió tonnára becsüli a 2014/2015. gazdasági évben, ami 2,7 millió tonnával haladja meg az egy évvel, 1,7 millió tonnával a két évvel korábbi mennyiséget annak ellenére, hogy a cukor ára folyamatosan alacsony maradt. Az *F.O.Licht* és a *Kingsman* 182,6 millió tonna, a Nemzetközi Cukorszervezet (*ISO*) 173,8 millió tonna fehércukor előállítását jelzik, míg az USA Mezőgazdasági Minisztériuma (*USDA*) 174,3 millió tonnára prognosztizálja a 2014/2015. gazdasági év globális kibocsátását.

A világ exportpiacát jelenleg négy nádalapú cukortermelő ország uralja: Brazília, Thaiföld, India és Ausztrália. Ez a négy ország együttesen a globális cukorkormenység 48 százalékát állítja elő, és a nemzetközi forgalomból 68 százalékkal részesedik, ezért szerepük a globális cukorárak alakulásában meghatározó.

A Brazil Cukornádipari Szövetség (*UNICA*) jelentése alapján a 2014/2015. gazdasági évben a brazil termelés zömét adó déli régióban 571,3 ezer tonna cukornádat takarítottak be, amelyből 31,987 ezer tonna cukrot állítottak elő. A szakértők a 2015/2016. évi szezonra vonatkozóan 590 ezer tonnára becsülik a régióban a vágásra kerülő cukornád mennyiségét, ebből az előző évinél kevesebb, 31,8 millió tonna cukor kibocsátására számítanak. A bioetanol ára is alacsony, de előállítása mégis jövedelmezőbb, mint a cukoré, ezért a 2015/2016. gazdasági évben várhatóan a cukornád 58,1 százaléka szolgál az alkoholgyártás alapanyagául. A 2014/2015. gazdasági évben a cukor/bioetanol arány 43/57 volt. A kormány továbbra is érvényben tartja a 27 százalékos bioetanol bekeverési arányt, annak ellenére, hogy az ásványolaj ára jelenleg alacsony.

A 2015/2016. évi szezon nádtermését az időjárás még befolyásolhatja. Az előrejelzések szerint a közeledő *El Niño* éghajlati jelenség az elmúlt 20 év legkedvezőtlenebb időjárási körülményeit okozhatja a dél-amerikai országban. A brazil reál és az USA dollár árfolyamának változása is hatással lehet a cukortermelési kedvre. A Brazil Agrárgazdasági és Kutatási Központ (*Cepea*) közlése szerint a bioetanol-termelés várható növekedése és a kedvezőtlen időjárási körülmények miatt a brazil cukorárak már 2015 szeptemberben enyhén emelkedésnek indultak.

Az *UNICA* tájékoztatása szerint az ország a 2015 áprilisától szeptemberig terjedő időszakban 10,66 millió tonna cukrot exportált, 8 százalékkal kevesebbet, mint az előző gazdasági év ugyanezen periódusában. Az alacsony világpiacon árák miatt a kivitel értéke még nagyobb mértékben, 27 százalékkal esett vissza.

Thaiföldön, a világ második legnagyobb exportőr országában a kormány a cukorra vonatkozólag minimum árat határozott meg, ami a gazdákat a cukornádültetvények telepítésére ösztönözte. Az *USDA* jelentése szerint Thaiföld termelése a 2010/2011. és a 2015/2016. gazdasági évek között 15,8 százalékkal nőtt. Az előállított cukor mennyisége a 2014/2015. évi szezonban történelmi rekordot, 11,4 millió tonnát ért el. A kormány intézkedései nyomán a cukornádtermelés jövedelmezősége javult a rizstermelésével szemben. Az ország cukorkészletei – részben a korábbi gazdasági években felhalmozott tartalékoknak köszönhetően – megkétszereződtek. India után Thaiföld rendelkezik a második legnagyobb készlettel. A 2014/2015. gazdasági évben 4,8 millió tonna cukor volt a raktárakban, ami a globális készlet 11 százaléka. Thaiföld a kivitelét a 2010/2011. és a 2015/2016. évi szezon között 20 százalékkal növelte. A jelentős tartalék miatt Thaiföld várhatóan a 2015/2016. gazdasági évben is igyekszik növelni exportját, ami előreláthatóan Kínába, Malajziába és Indonéziába irányul, mivel ezekben az országokban csökkent a termelés.

Az *USDA* szakértői a következő évre vonatkozóan a kibocsátás 9 százalékos visszaesésére számítanak Thaiföldön, ezzel szemben a *Czarnikov* elemzőközpont a termelés további növekedését vetíti előre.

Indiában a kormány határozza meg a cukornád felvásárlási árát, ezért a világpiacon árák változását az indiai cukornádtermelők egyáltalán nem érzékelik. A cukornádat közvetlenül a malmok veszik át és dolgozzák fel. A kormány ösztönző politikájának eredményeként a 2009 óta eltelt hat év alatt megkétszereződött az ország cukortermelése. India 28,3 millió tonna cukrot állított elő a 2014/2015. évi szezonban, 4 millió tonnával többet, mint egy évvel korábban. Az országban hatalmas raktárkészlet halmozódott föl. Az *USDA* adatai alapján a 2013/2014. évi szezonban a globális készletek 22 százaléka, a 2014/2015. gazdasági évben 18 százaléka Indiában volt. A készletet az ország exporttámogatással

próbálta piacra juttatni, azonban a februárban megemelt szubvenciók hatása egyelőre alig mérhető. A hatalmas felhalmozódott készlet miatt India a 2015/2016. évi szezonban is igyekszik termékét a világpiacra elhelyezni. Az Ausztrál Agrárgazdasági és Erőforrás-gazdálkodási Tudományok Hivatalának (ABARES) szakértői a kivitel 16,3 százalékos növekedésére számítanak.

Az ABARES elemzői Indiában a 2015/2016. gazdasági évre vonatkozóan akár 30 millió tonna cukor kibocsátását is elképzelhetőnek tartják, de a *Czarnikov* elemzőközpont csupán 28 millió tonnával számol.

Ausztrália csak a nyolcadik legnagyobb cukortermelő ország a világon, de a harmadik legnagyobb exportőr, ezért szerepe a világpiacra jelentős. Az ABARES jelentése szerint a cukor előállítás jövedelmezősége 10 százalékkal romlott a 2014/2015. gazdasági évben, amit elsősorban az alacsony világpiaci árral magyaráznak. Ausztrália 3,6 millió tonna cukrot szállított a világpiacra a 2014/2015. évi szezonban, 9 százalékkal többet, mint egy évvel korábban, de az alacsony árak miatt értékben 1,7 százalékkal kisebb az elért eredmény.

A termelést és az exportot legjobban meghatározó országok cukornádból állítják elő a cukrot. A Svájci Cukorszövetég (*Schweizer Zucker*) adatai szerint a 2013/2014. gazdasági évben a cukorrépa-alapú cukortermelés aránya 23,7, míg a nádalapúé 76,3 százalék volt. Ez a 2014/2015. gazdasági évben 40,9 és 59,1 százalékra módosult, ami a répaalapú termelés növekedésére utal.

Az Európai Bizottság jelentése alapján az unió legnagyobb cukortermelő régiójában a 2014/2015. gazdasági évben a 2013/2014. gazdasági évihez viszonyítva 16 százalékkal nőtt a cukorrépa-alapú fehér cukor kibocsátása.

Az alacsony globális cukorárak és a cukorrépa jó 2014. évi termése is hozzájárult ahhoz, hogy a londoni árutőzsdén a fehér cukor fronthavi jegyzése 400 dollár (USD)/tonna alá süllyedt a 2014. év végére. Az alacsony árak miatt az európai gazdák 2015. elején már 14 százalékkal kisebb területen vetettek cukorrépat. Az Európai Unióban tavasszal az időjárás kedvező volt, de az aszályos nyár és a csapadékos ősz miatt az előző évihez képest romlottak a hozamok, a közösség átlagában 70,59 tonna/hektárra (2014: 76,97 tonna/hektár). Magyarországon a Földművelésügyi Minisztérium jelentése alapján az átlaghozam 56,7 tonna/hektár volt 2015-ben.

Az Európai Bizottság októberben közzétett előrejel-

zés alapján a 2015-ös kampányban betakarított cukorrépából 15,6 millió tonna fehér cukor előállítására várható, az előző gazdasági évihez viszonyítva a kibocsátás 22 százalékos csökkenésével számolnak. A készletek azonban magasak, folyó év júliusában, a raktárakban 3,892 millió tonna cukor volt, amelyből 3,2 millió tonna volt a kvótacukor mennyisége. Az Európai Bizottság 2,9 millió tonna átmenő készlettel számol, amit hozzáadva a várható új termeléshez 18,6 millió tonna felhasználható cukormennyiséget jelentene.

A londoni árutőzsdén augusztusban a fehér cukor fronthavi jegyzése elérte a mélypontját, 333 dollár/tonna volt. Az alacsony európai árak miatt a 2014/2015. gazdasági évben az Európai Bizottság közlése szerint összesen 3,2 millió tonna cukor érkezett harmadik országokból közösség piacára, ami elmarad a 2013/2014. gazdasági évben behozott 3,75 millió tonnától. A nagy exportőr országok számára nem volt vonzó az Európai Unióba szállítani. Brazília, Kuba és Ausztrália sem használta ki ebben a gazdasági évben a számukra rendelkezésre álló kedvezményes kontingenst, holott máskor már a szezon elején kimerítik azt. Az ACP/EPA országok (az afrikai, karib-tengeri és csendes-óceáni államok), amelyek szintén kedvezményesen szállíthatnak az unióba, 0,214 millió tonnával kevesebbet, 1,574 millió tonnát hajóztak be.

A cukor világpiaci folyamatai, a legnagyobb cukortermelő és -exportáló országok termelésének változása nagyobb hatással lesz az Európai Unió piacára a 2017-es kvótakivezetést követően. Az Európai Bizottság szakértői szerint a kvótakivezetést követően az európai árak jobban fognak igazodni a világpiaci árakhoz, ezért már most fokozottan oda kell figyelni a globális cukorpiaci folyamatokra.

A négy legnagyobb exportőr országban az elemzőközpontok a kibocsátás jelentős növekedésére a 2015/2016. gazdasági évben már nem számítanak, azonban készleteik hatalmasak.

A megszokottnál kedvezőtlenebb időjárás miatt, kisebb kibocsátást prognosztizálnak Indiában, Thaiföldön és Brazíliában, míg az alacsony cukorár miatt a termelési kedv csökkenése várható Brazíliában és az Európai Unióban. A nagy elemzőközpontok véleménye szerint a tíz legnagyobb cukortermelő körzetet figyelembe véve csak Oroszországban és Ausztráliában természetnek nagyobb területen cukorrépat/cukornádat, és csak ezekben a régiókban nőhet a cukortermelés. A *Czarnikov*

elemzőközpont az egy évvel korábbihoz képest 1,7 százalékkal (183,2 millió tonnára), az *ISO* 2,5 százalékkal (170,9 millió tonnára), az *USDA* 3,8 százalékkal kevesebbre becsüli a globális cukortermelést a 2015/2016. évi szezonra vonatkozóan. Ugyanakkor újra nőhet a cukornádalapú cukor részaránya, mivel a legnagyobb répaalapú termelő régióban, az Európai Unióban a cukor kibocsátásának csökkenésével számolnak.

Az alacsony cukorárak támogatják a fogyasztás növekedését. A *Czarnikov* elemzőközpont 182,7 millió tonna (2014: 184,1 millió tonna), az *ISO* 173,4 millió tonna (2014: 169,4 millió tonna) globális keresletet vetít előre a 2015/2016. gazdasági évre. Az *USDA* szakértői a 2014/2015. évi szezon 170,6 millió tonna fogyasztásával szemben 173,4 millió tonnát várnak.

Valamennyi elemző központ jelentése szerint a 2009/2010. gazdasági év után a 2015/2016. lesz újra az első olyan év, amikor a felhasználás meghaladhatja a kibocsátást.

Az előrejelzések hatására a londoni árutőzsdén a fehér-cukor fronthavi jegyzése júliustól novemberig 21 százalékkal emelkedett.

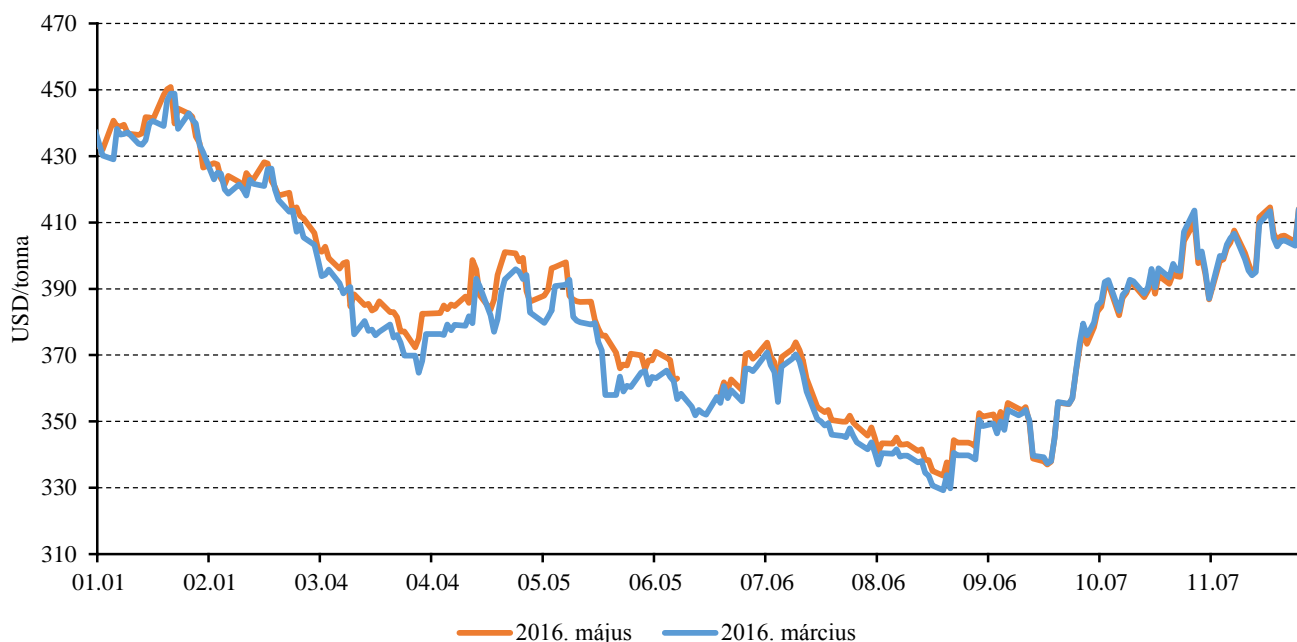
További áremelkedésre azonban a nagy elemzőközpontok szakértői nem számítanak, mivel még néhány jelentős exportőr ország nagy mennyiségű cukorkészlettel rendelkezik. Az *ABARES* jelentése szerint a globális tartalék a 2015/2016. gazdasági év végén 78,1 millió tonna lehet, ami csupán 3 százalékkal maradna el az egy évvel korábbi mennyiségtől.

Agrárpolitikai Hírek

- Az Európai Bizottság 2015/1538 felhatalmazáson alapuló rendelete (2015. június 23.) a 1701 KN kód alá tartozó, kedvezményes megállapodások szerinti cukorágazati termékekre vonatkozóan a behozatali engedélyek iránti kérelmeket, a szabad forgalomba bocsátást és

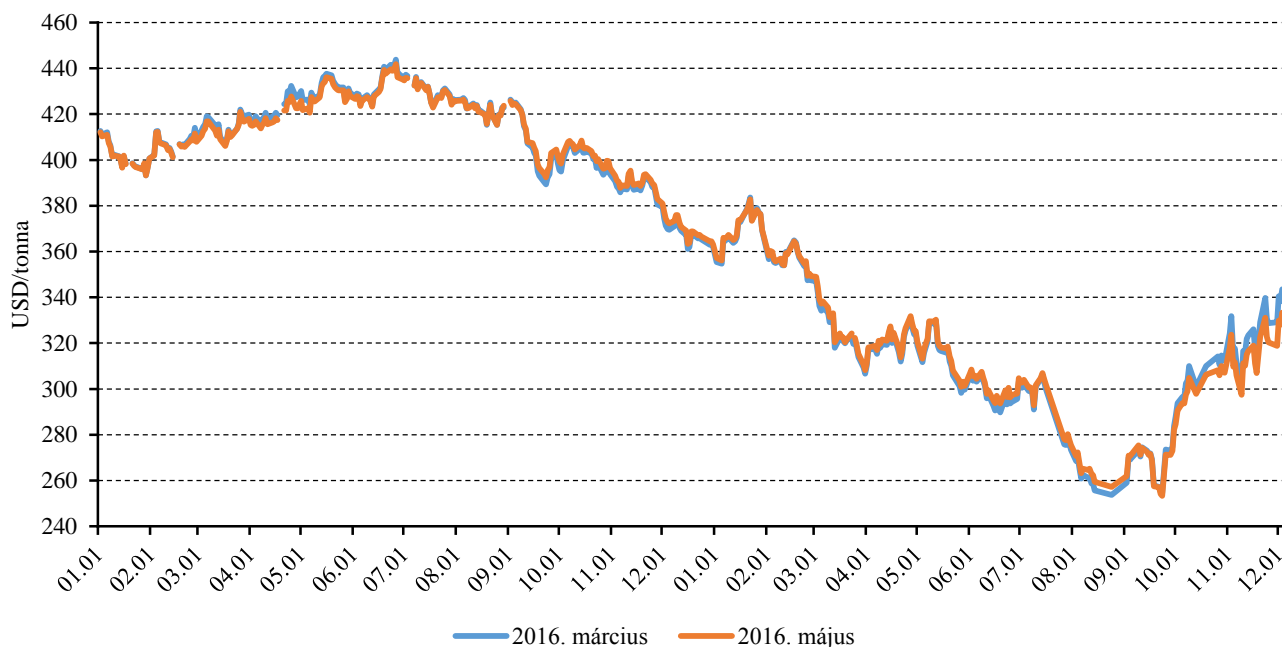
a finomítás elvégzésének igazolását szabályozza a 2015/2016. és a 2016/2017. gazdasági évekre vonatkozóan. A cél a spekuláció, a behozatali engedélyekkel folytatott kereskedés elkerülése.

19. ábra: A fehércukor különböző határidőre szóló jegyzése a londoni árutőzsdén (2015)

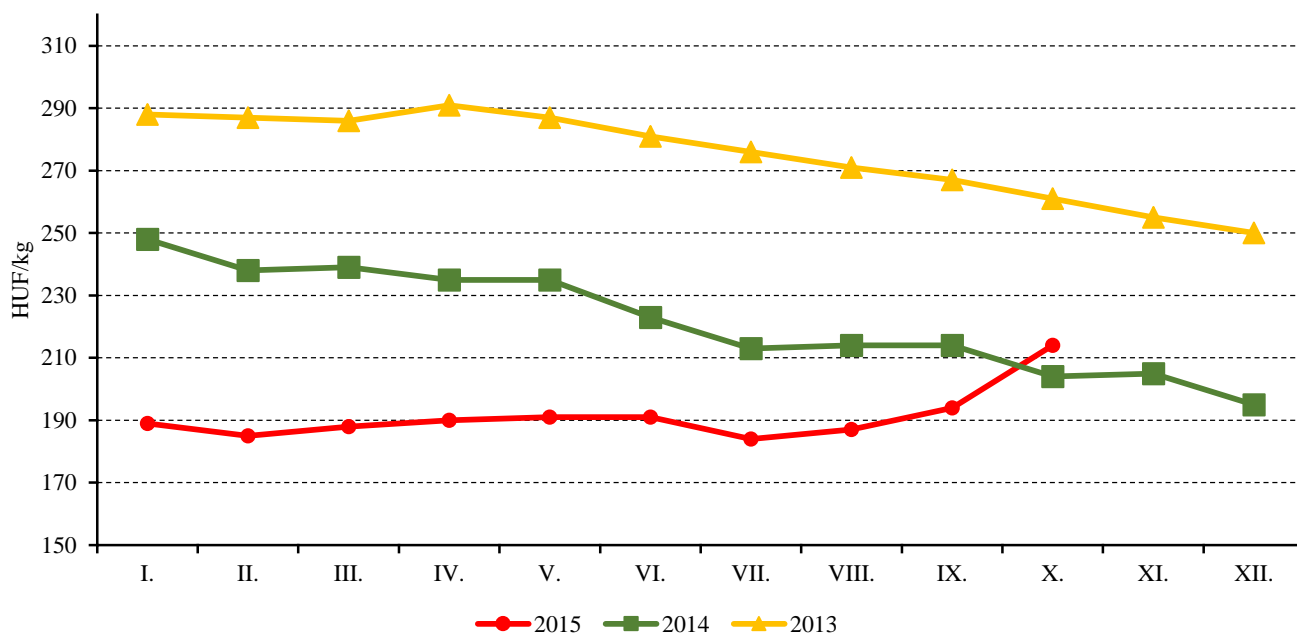
Forrás: LIFFE

20. ábra: A nyerscukor különböző határidőre szóló jegyzése a New York-i árutőzsdén (2014-2015)

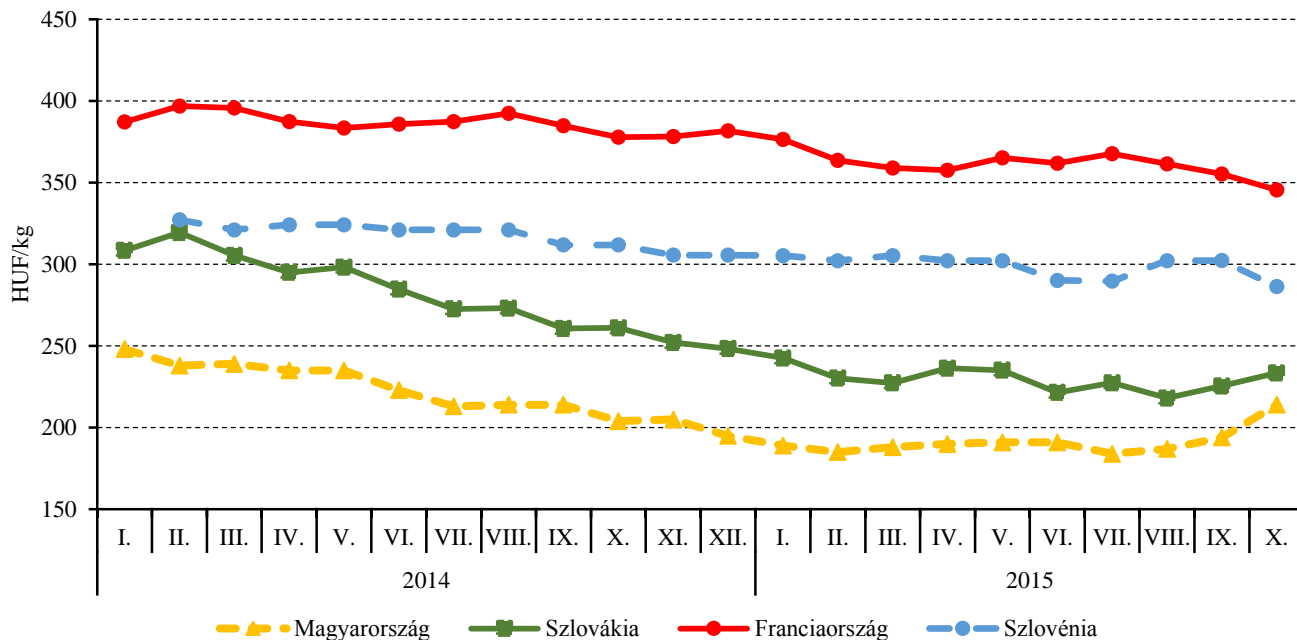
Forrás: ICE

21. ábra: A kristálycukor havi fogyasztói ára Magyarországon (2013-2015)

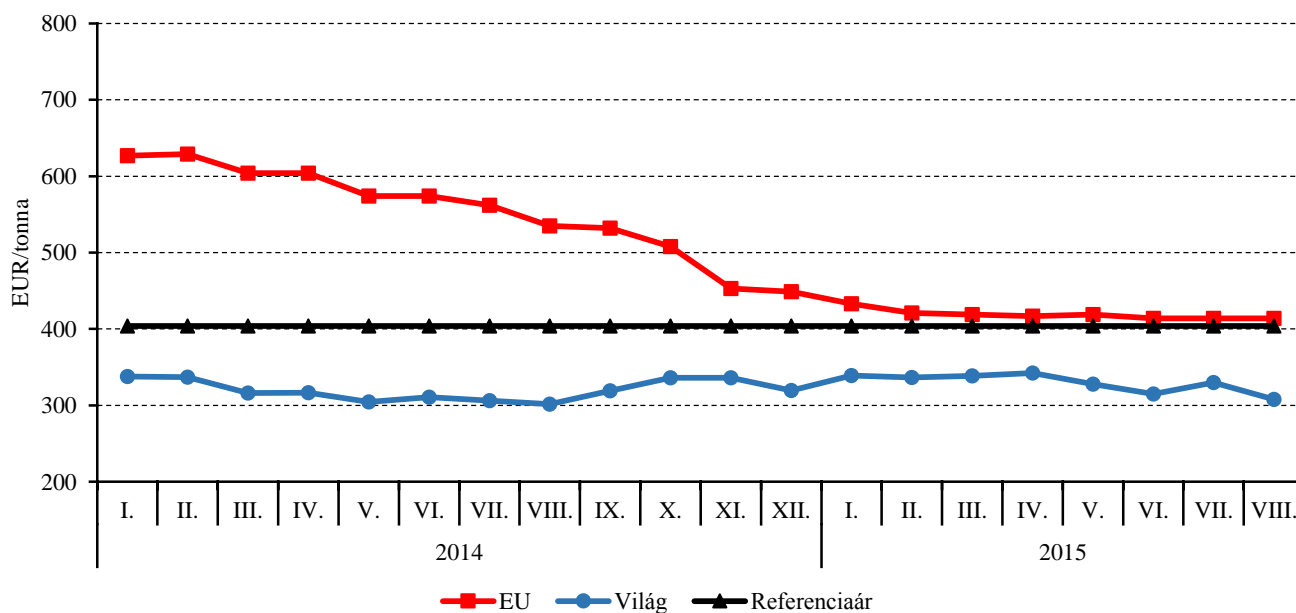
Forrás: KSH

22. ábra: A kristálycukor havi fogyasztói ára az Európai Unió néhány tagországában (2014-2015)

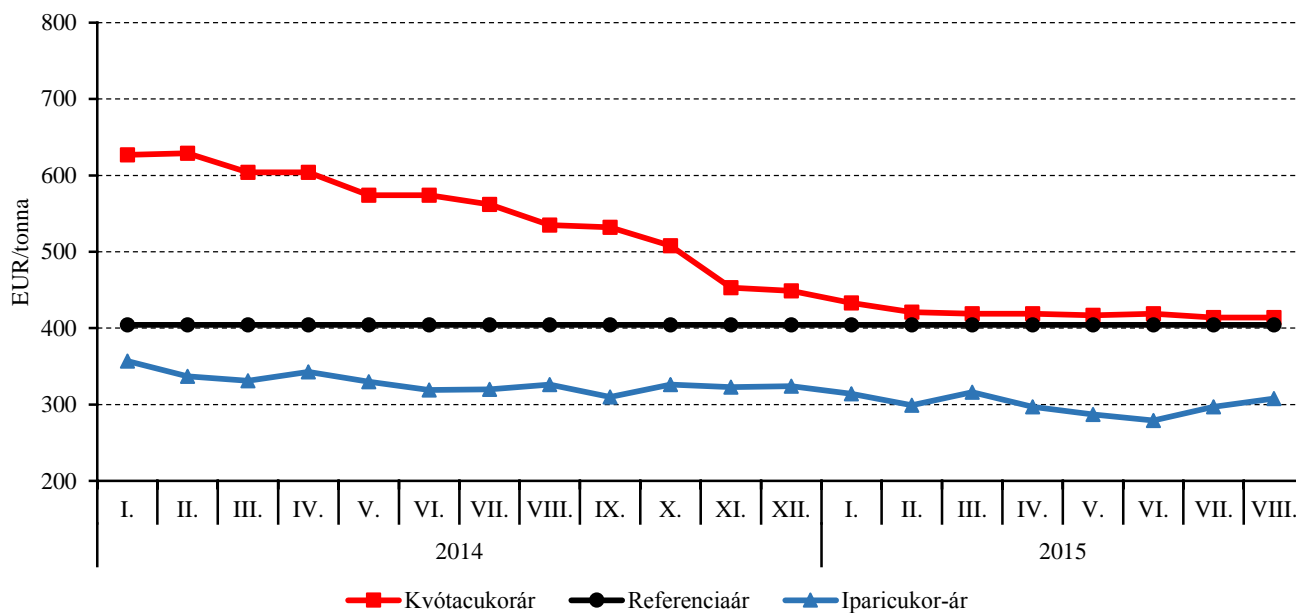
Forrás: Magyarország, Szlovákia, Szlovénia és Franciaország Statisztikai Hivatalainak közlése alapján

23. ábra: A cukor világsi, uniós és referenciaára (2014-2015)

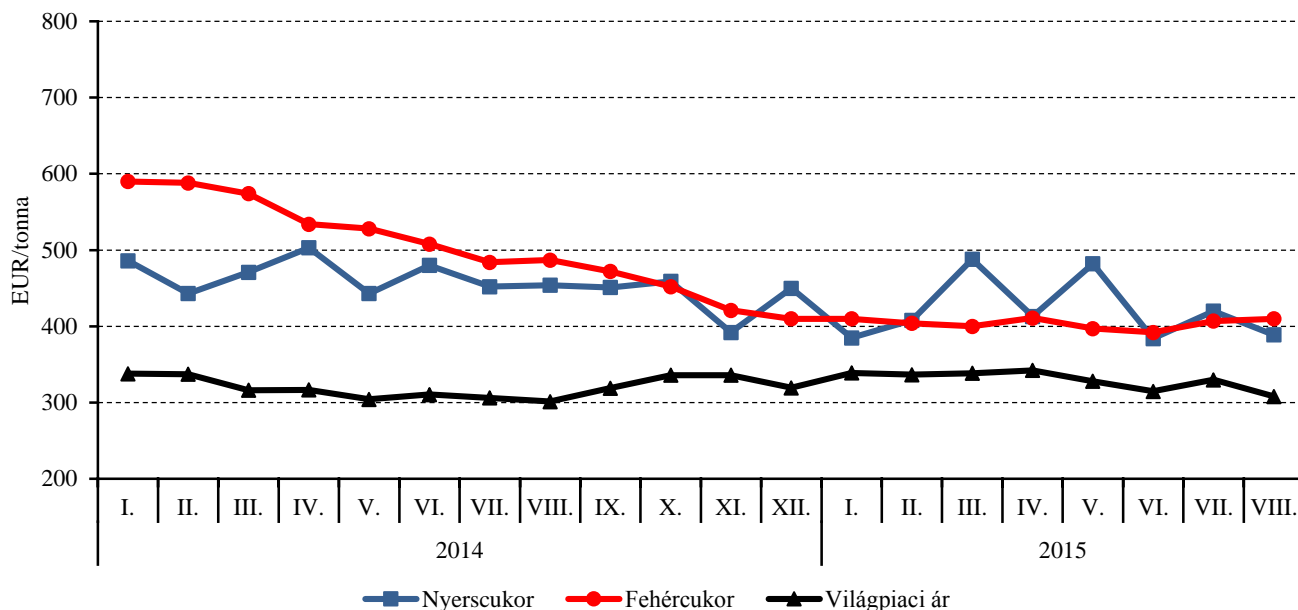
Forrás: Európai Bizottság

24. ábra: Az ipari és a kvótacukor ára (2014-2015)

Forrás: Európai Bizottság

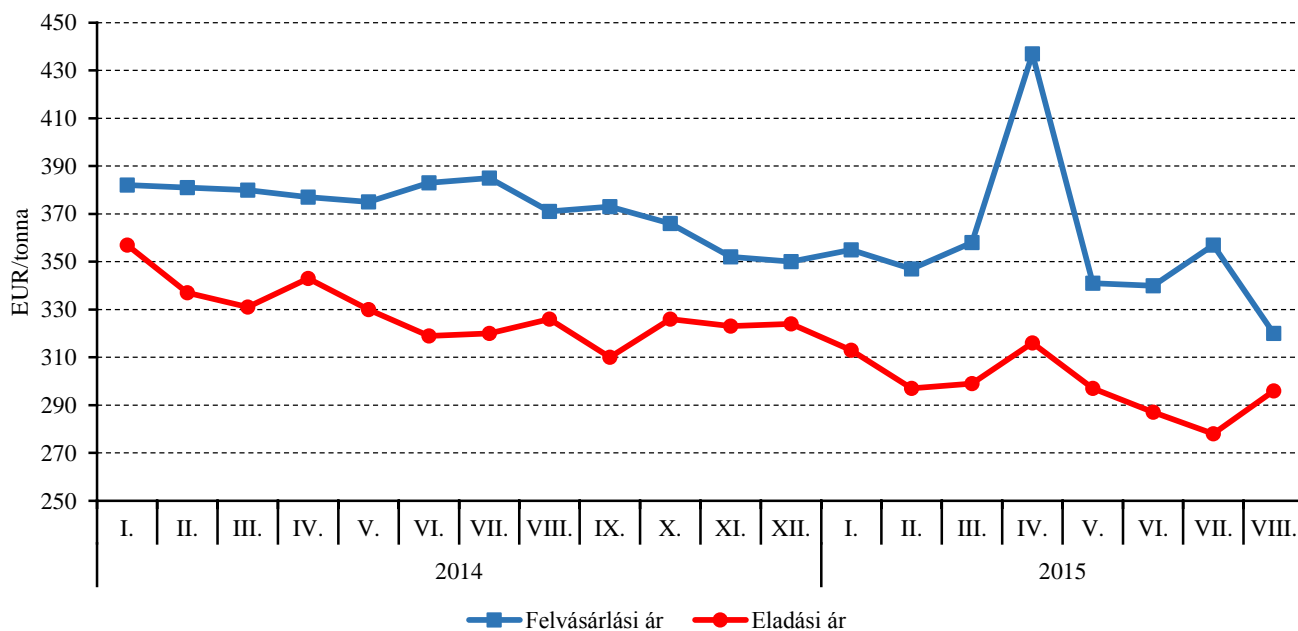

25. ábra: Az afrikai, karib-tengeri és csendes-óceáni térség országaiból származó fehér- és nyerscukor ára^{a)} az Európai Unióban (2014-2015)

^{a)} CIF – Cost, Insurance and Freight (költség, biztosítás és fuvardíj – megnevezett rendeltetési kikötő).

Forrás: Európai Bizottság

26. ábra: Az ipari cukor felvásárlási és eladási ára az Európai Unióban (2014-2015)

Forrás: Európai Bizottság

22. táblázat: A globális cukortermelés, -fogyasztás és a cukortöbblet várható alakulása a 2015/2016. gazdasági évben (2015. október)

	Termelés	Fogyasztás	Felesleg/Hiány
CZARNIKOW	183,2	182,7	0,5
F.O. Licht	177,9	181,7	-3,8
ISO	170,9	173,4	-2,5
USDA	173,4	173,4	0,0

millió tonna

Forrás: Európai Bizottság

23. táblázat: A cukorrépa termésátlaga az Európai Unióban

	2014	2015 ^{a)}	Az elmúlt 5 év átlaga
EU	76,97	70,59	70,44
Ausztria	83,87	68,19	71,96
Belgium	81,75	77,85	76,05
Csehország	70,28	63,61	62,19
Németország	79,86	69,58	70,36
Dánia	59,7	61,59	62,65
Finnország	38,21	36,15	36,25
Franciaország	93,26	87,99	88,11
Horvátország	63,60	43,64	51,03
Magyarország	66,37	53,90	53,47
Olaszország	57,01	57,97	56,75
Litvánia	53,00	50,25	50,90
Hollandia	87,40	80,92	79,19
Lengyelország	54,80	49,8	52,18
Románia	40,99	29,73	34,64
Svédország	59,77	61,35	58,91
Spanyolország	92,21	93,25	85,06
Nagy-Britannia	80,26	71,72	69,25

tonna/hektár

^{a)} Előrevetítés.

Forrás: Európai Bizottság

24. táblázat: Az Európai Unió cukormérlege (2013-2024)

	millió tonna											
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Cukorrépa-termelés	109,1	115,6	97,6	112,2	113,1	112,2	111,8	111,9	112,1	112,3	112,5	112,8
EU–15	88,9	96,0	81,2	92,4	93,3	92,4	92,8	92,2	92,4	92,6	92,8	93,0
EU–13	20,2	20,1	16,4	19,8	19,7	19,7	19,7	19,7	19,8	19,8	19,8	19,8
Cukortermelés ^{a)}	16,6	19,4	13,8	16,8	17,4	17,2	17,2	17,2	17,2	17,3	17,5	17,6
Cukorkvóta	13,5	13,5	13,5	13,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
EU–15	13,5	16,5	11,5	13,9	14,5	14,3	14,2	14,3	14,4	14,6	14,6	14,7
EU–13	3,0	2,9	2,3	2,8	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	3,0	3,0	3,0
Felhasználás	19,1	19,2	18,7	17,8	17,2	17,6	17,4	17,5	17,1	17,1	17,2	17,1
Import	3,5	2,7	3,5	3,5	3,7	1,9	1,9	1,9	1,9	1,8	1,8	1,8
Export	1,5	1,5	1,6	1,5	2,0	2,0	2,0	1,9	2,1	2,2	2,2	2,2
Nyitókészlet ^{b)}	3,2	2,6	4,0	1,0	2,1	2,2	1,7	1,4	1,1	1,0	1,1	1,0
Zárókészlet ^{b)}	2,6	4,0	1,0	2,1	2,2	1,7	1,4	1,1	1,0	1,1	1,0	1,0
EU cukorár (EUR/tonna)	600	425	485	495	397	395	390	390	401	410	410	401
Világpiaci ár (EUR/tonna)	355	351	371	362	341	314	318	314	323	347	348	330
EU Referenciaár (EUR/tonna)	404	404	404	404	404	404	404	404	404	404	404	404

^{a)} A cukortermelés és az előző évi átmenő készletek összege, nem tartalmazza az etanolkészletet.

^{b)} A készletek tartalmazzák az előző évről átvitt mennyiségeket.

Forrás: Európai Bizottság

25. táblázat: Az Európai Unió izoglükózmérlege (2013-2024)

	millió tonna											
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Termelés	0,7	0,7	0,7	0,7	1,4	1,5	1,6	1,8	2,0	2,1	2,2	2,3
EU–15	0,3	0,3	0,3	0,3	0,6	0,6	0,6	0,7	0,8	0,9	1,0	1,0
EU–13	0,4	0,4	0,4	0,4	0,8	0,9	1,0	1,1	1,2	1,2	1,2	1,3
Izoglükózkvóta	0,7	0,7	0,7	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izoglükóz- felhasználás	0,7	0,7	0,7	0,7	1,3	1,4	1,5	1,7	1,9	2,0	2,1	2,2
Import	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Export	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1

Forrás: Európai Bizottság

